

ศึกษาความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว
(ภิรมย์ประชาราษฎร์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต 2

นิรติกาล ส้ารวมสุข

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

วัน เดือน ปี 23 เม.ย. 2552

เลขทะเบียน 00219836

เลขเรียกหนังสือ 026 371.38

46060

9550

วิทยานิพนธ์ (แผน ข) นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

2550

THE STUDY OF NEED IN LEARNING RESOURCES DEVELOPMENT
OF KlongBangkaew (Phiromparcharat) School Under The
Office Of Samutprakarn Educational Service Area Zone 2.

NIRATTIKARN SAMRUAMSUK

This research is a part of the study under the curriculum of Master of Education
Program In Educational Administration

2007

Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

วิทยานิพนธ์ (แผน ข) ศึกษาความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว
(วิกรมัยประชาราษฎร์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

โดย นิธิติกา ล่ำรวมสุข

สาขา การบริหารการศึกษา

ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ (แผน ข) รองศาสตราจารย์ ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล
กรรมการ ดร.นิวัติ น้อยมณี

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ (แผน ข) ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

.....ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดรชุนทร์ เครษฐชูขจร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ (แผน ข)

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)

.....กรรมการ
(ดร.นิวัติ น้อยมณี)

.....กรรมการและเลขานุการ
(ดร.นงลักษณ์ เรือนทอง)

นิตติกาล ส้ารวมสุข. (2550). เรื่องศึกษาความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว(ภิรมย์ประชาราชบุรี) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต 2. วิทยานิพนธ์ (แผน ข) ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล, ดร.นิวัติ น้อยมณี

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราชบุรี)สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือผู้บริหาร บุคลากรสายผู้สอน จำนวน40คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราชบุรี) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยภาพรวมพบว่าความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย4.04 และความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.02 ตามลำดับ

Nirattikam Samruamsuk. (2007). The Study of Need in Learning Resources Development of Klongbangkaew (Phirompacharat) School under The Office of Samutprakarn Educational Service Area Zone 2. Master of Education. Bangkok : Graduate School of Bansomdejchaopraya Rajabhat University.

Advisor : Asst Prof. Dr. Pompipat Permpoon, Dr. Niwat Noymanee

The objective of this study was to study the need in learning resources of klongbangkaew (pirompracharat) School under the office of samutprakarn educational service area zone 2. The populations of this study were included the executive administrator, the teachers totaled 40 persons. The study was conducted with the well constructed questionnaires using statistical information included percentage ,mean and standard deviation from computer program.

The result of this study found that a study the need in learning resources of klongbangkaew (pirompracharat) school The office of samutprakarn educational service area zone2 is high. To be specific, the need for learning resources outside the classroom and in the classroom have their mean of 4.04 and 4.02 respectively.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ (แผน ข) เรื่องศึกษาความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วย ความอนุเคราะห์อย่างดีของ ดร.นิวัติ น้อยมณี ดร.นงลักษณ์ เวื่อนทอง รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์ ซึ่งเป็นประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ (แผน ข) ที่ให้ความกรุณาเมตตา สละเวลาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการดำเนินการวิจัยจนเป็นผลสำเร็จ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พรทิพัฒน์ เพิ่มผล ดร.อาวีวรรณ เขี่ยมสะอาด และคณาจารย์ทุกท่านของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ประสบการณ์ที่เป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณนายเอกชัย พิก่ออน, นายบุญเลิศ กล้าเหว่า, นางวราพร พิชญานนท์ ที่กรุณาตรวจแก้ไข และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการสร้างเครื่องมือวิจัยให้สมบูรณ์ ขอขอบคุณ นายเอกชัย พิก่ออน ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์) คณะครู ของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์) ที่อนุญาตและให้ความร่วมมือในการดำเนินงานจนทำให้งานวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขออภิมะลึกถึงพระคุณอันสูงสุดของบิดา มารดา ผู้เป็นแรงบันดาลใจให้การอบรมสั่งสอน ปลูกฝังความใฝ่รู้ในการศึกษา จนประสบความสำเร็จในชีวิตและการทำงาน ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนถ่ายทอดความรู้ช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนและให้กำลังใจ แก่ผู้วิจัยได้ประสบผลสำเร็จ

นิวัติกาล สรรวมสุข

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
ประกาศคุุณูปการ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการทำวิจัย.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการแหล่งเรียนรู้.....	6
การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียน.....	11
โรงเรียนคลองบางแก้ว.....	12
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
ประชากร.....	32
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	32
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	47
สรุปผลการวิจัย.....	48
อภิปรายผลการวิจัย.....	49
ข้อเสนอแนะ.....	50
บรรณานุกรม.....	52
ภาคผนวก.....	57
ภาคผนวก ก.....	58
ภาคผนวก ข.....	62
ภาคผนวก ค.....	69
ประวัติผู้วิจัย.....	71

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามของโรงเรียนคลองบางแก้ว.....	36
2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภายในห้องเรียนโดยภาพรวม.....	37
3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการพัฒนาห้องสมุด.....	38
4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการพัฒนาห้องเรียน.....	39
5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการพัฒนาห้องปฏิบัติการ คอมพิวเตอร์และห้องปฏิบัติการทางภาษา.....	40
6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการพัฒนาห้องปฏิบัติการ วิทยาศาสตร์.....	41
7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภายนอกห้องเรียน โดยภาพรวม.....	42
8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการพัฒนาสนามกีฬา.....	43
9 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการพัฒนาแปลงเกษตร เรือนเพาะชำโรงเรียน.....	44
10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการพัฒนาสวนสมุนไพร...	45
11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการพัฒนาสหกรณ์.....	46

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ได้กล่าวไว้ว่าการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด ความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีวัสดุ และนาโนเทคโนโลยี สร้างความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมทั้งในด้านโอกาสและภัยคุกคาม จึงจำเป็นต้องเตรียมพร้อมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดังกล่าวในอนาคต โดยจะต้องมีการบริหารจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ ทั้งการพัฒนาหรือสร้างองค์ความรู้ รวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาผสมผสานร่วมกับจุดแข็งในสังคมไทย อาทิ สร้างความเชื่อมโยงเทคโนโลยีกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างคุณค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ มีการบริหารจัดการลิขสิทธิ์และสิทธิบัตรและการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรมกับชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10, 2549 : บ-ป)

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป้าหมายการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างแท้จริง แต่การศึกษาในประเทศไทย พบว่ายังมีปัญหามากมายถ้าพิจารณาในภาพรวมจะเห็นว่าในด้านตัวผู้เรียน กระบวนการเรียน ผลการเรียนรู้ และพฤติกรรมผู้เรียนยังไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 12-16)

การดำรงชีวิตของมนุษย์ต้องอาศัยปัจจัยพื้นฐานคืออาหาร อากาศ น้ำและทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งเหล่านี้มีแหล่งที่มาจากธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมนั่นเอง สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ตลอดจนการพัฒนาการด้านต่างๆของมนุษย์อย่างมากเป็นตัวกล่อมเกลานุคลิกลักษณะของบุคคล การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีความสำคัญเพราะโรงเรียนเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองของนักเรียน ซึ่งนักเรียนต้องใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนหลายชั่วโมงในแต่ละวันดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อสนองความต้องการของนักเรียนและพัฒนาการนักเรียนในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาหากสิ่งแวดล้อมไม่ดี บรรยากาศไม่เอื้อต่อ การเรียนการสอน ย่อมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่อพฤติกรรมของนักเรียนในทางลบ อุปสรรคและปัญหาต่างๆก็จะตามมา เช่นนักเรียนบางกลุ่มไม่อยากมาโรงเรียน (นิวัติ เรืองพานิช, 2542 : 304) กระทรวงศึกษาจึงเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นจัดทำรายละเอียดของหลักสูตรในส่วนที่เป็นของท้องถิ่นได้ตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษากำหนด เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้จากท้องถิ่นของตนเองและเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรัก

และความผูกพันกับท้องถิ่นของตนเอง ดังแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่กำหนดไว้ในในหมวด 4 มาตรา 22 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,2542 : 13) ด้านการเรียนการสอนในปัจจุบันครูจะมีหน้าที่ชี้แนะ กระตุ้น จัดประสบการณ์ เสริมความคิดและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้และเป็นที่ปรึกษาให้กับผู้เรียน ดังที่ว่า รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างเพียงพอ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ,2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) 2545 : 14)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 3-5) อ้างถึงใน (อรุณชัย กัณหา, 2548 : 4) ได้กำหนดภาพความสำเร็จของโรงเรียนในฝันว่าโรงเรียนในฝันคือโรงเรียนที่มีคุณภาพได้มาตรฐานมีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อบอุ่นและปลอดภัย มีเอกลักษณ์โดดเด่น เป็นรูปแบบของการพัฒนาไปสู่การปฏิรูปการศึกษาและสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นั่นคือเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เป็นนักคิดวิเคราะห์ มีทักษะการดำรงชีวิต มีความเป็นไทย และมั่นใจในตนเอง

ดังนั้นแหล่งการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนฝึกทักษะกระบวนการคิดจากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เพื่อที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ ซึ่งแหล่งเรียนรู้นั้นมีมากมายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

โรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์) ตั้งกีดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีการจัดการเรียนการสอน 3 ระดับ คือ ระดับก่อนปฐมวัย ระดับปฐมวัย และระดับประถมศึกษา ซึ่งมีนักเรียนทั้งสิ้น 1012 คน ผู้บริหาร 3 คน และบุคลากรสายผู้สอน 37 คน (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2550) เป็นโรงเรียนที่มีพื้นที่ใกล้แม่น้ำลำคลองเวลาฝนตกน้ำระบายออกไม่ทัน จึงทำให้เกิดน้ำท่วมขังสนามและหน้าอาคารเรียนต่างๆ มีพื้นที่ไม่หลายชนิดปลูกไว้บริเวณสนามหน้าเสาธงจำนวนมากแต่ปรากฏว่านักเรียนส่วนมากไม่ค่อยรู้จักพันธุ์ไม้ ซึ่งจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของครูในโรงเรียนส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะพัฒนาสภาพแวดล้อมทั้งภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียนเพื่อให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งขณะนี้สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์) ยังไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ จึงเห็นว่าการพัฒนาสภาพแวดล้อมจึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาเพื่อมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ให้เอื้อต่อการเรียนการสอนและเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากสภาพปัญหาผู้วิจัยจึงได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในเรื่องประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการเรียนการสอนที่มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนจึงมีแนวคิดและความสนใจที่จะศึกษาความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครู ที่มีความมุ่งหวังที่จะพัฒนาสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนของโรงเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์)

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร 3 คน และครู 37 คน รวมประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 40 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของประชากร

1. ผู้บริหาร

2. ครู

3. เพศ

4. อายุ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

1 ด้านแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน

2 ด้านแหล่งเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องศึกษาความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราชบุรี) ประโยชน์ของการวิจัยมีดังนี้

1. ได้ทราบถึงความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราชบุรี) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2
2. ผลการวิจัยนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราชบุรี) เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาและเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆกับบุคคลทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนา หมายถึง การหาแนวทางให้ผู้มีส่วนร่วมได้มีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติการร่วมกัน เพื่อให้ได้ผลงานที่ดีกว่าเดิม

แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ และประสบการณ์ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ แสวงหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นผู้คนแห่งการเรียนรู้ (กรมวิชาการ 2545)

ความต้องการในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง ความประสงค์ต่อการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและบริเวณนอกห้องเรียน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

แหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน หมายถึง แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่มีการจัดห้องเรียนให้น่าอยู่มีสื่ออุปกรณ์ที่สามารถค้นคว้าหาความรู้ ความเข้าใจ เกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นผู้คนแห่งการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ ห้องสมุด ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยด้านบุคลากร ด้านกฎระเบียบ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านสื่อเทคโนโลยี

แหล่งเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน หมายถึง แหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติภายนอกห้องเรียน ได้แก่ สนามกีฬา แปลงเกษตร เรือนเพาะชำ โรงเรียน หรือในชุมชนหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด เช่นสวนพฤกษศาสตร์ โรงพยาบาล สวนสัตว์ วัด พิพิธภัณฑ์ สถานที่ประกอบการต่างๆ ซึ่งสามารถไปศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การที่ครูและผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราชบุรี) ดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ทุกรูปแบบและเป็นไปตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราชบุรี) และรองผู้อำนวยการโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราชบุรี)

ครู หมายถึง บุคลากรสายผู้สอนในโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราชบุรี)

ด้านสื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อ สิ่งพิมพ์ ระบบข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล อินเทอร์เน็ต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดของนางสาวจินตนา สีลาสุวณีย์ ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดที่เป็นแนวทางในการพัฒนาสภาพแวดล้อม และความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน แหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียนมี 4 ด้านคือ ด้านห้องสมุด ด้านห้องเรียน ด้านห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และห้องปฏิบัติการทางภาษาและด้านห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ส่วนแหล่งเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน มี 4 ด้านคือ ด้านสนามกีฬา ด้านแปลงเกษตร เรือนเพาะชำโรงเรียน ด้านสวนสมุนไพร และด้านสวนพฤกษศาสตร์ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาสภาพแวดล้อมและความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ข้อมูลของ โรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราชบุรี) ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องศึกษาความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ ประชาราษฎร์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการแหล่งเรียนรู้
2. การบริหารการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
3. โรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์)
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการแหล่งเรียนรู้

การจัดการศึกษาในปัจจุบันต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญยึดหลักว่าผู้เรียนมีความต้องการเรียนอะไรมีความสนใจในเรื่องใดต้องจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงตามความต้องการและความถนัดจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งจะเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ดังต่อไปนี้

แนวคิดทางปรัชญาการศึกษา

แนวคิดที่เกี่ยวกับปรัชญาทางการศึกษาที่ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำแหล่งเรียนรู้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้คือ

1. ปรัชญาการศึกษาแบบทุนนิยมมีแนวคิดที่เน้นความเป็นอัตบุคคลเป็นสำคัญและให้เห็นความสำคัญในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลตามความต้องการความสนใจและความต้องการของผู้เรียนโดยถือหลักว่ามนุษย์ทุกคนเกิดมาโดยไม่มีขีดจำกัดความสามารถในการพัฒนาตนเองถ้าอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและท้ายที่สุดมนุษย์คือผู้กำหนดความต้องการของตนเองมีความคิดริเริ่ม มีความตั้งใจ รู้จักตัดสินใจ มีเสรีภาพ และมีความรับผิดชอบในอันที่จะก้าวไปสู่สิ่งที่ดีที่สุดเท่าที่แต่ละคนจะเป็นไปได้ (Bas and Meriam, 1980 : 109-115)

2. ปรัชญาการศึกษาการศึกษาแบบพิพัฒนาการนิยม มีแนวคิดที่ให้เราหันมาพิจารณา

ถึงสิ่งที่เป็นจริงเท่าที่มนุษย์สามารถจะมีประสบการณ์ได้ในชีวิตจริงถือว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เรามีประสบการณ์ได้เป็นความจริงตามสภาพที่มีอยู่ หรืออาจกล่าวได้ว่าโลกที่เราอาศัยอยู่ คือ โลกแห่งประสบการณ์ของมนุษย์เรานั้นเอง (วิจิตร ศรีสะอ้าน, 2523 : 40) การศึกษาแนวนี้จึงถือว่า

ประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ศึกษาการปฏิบัติเป็นสำคัญเพราะการปฏิบัติย่อมก่อให้เกิดประสบการณ์กับผู้ปฏิบัติเองทกปฏิบัตินี้จะเกิดขึ้นที่ใดก็ได้ในห้องปฏิบัติการในโรงงาน ในห้องสมุด ถือเป็นการปฏิบัติการทั้งสิ้น นอกจากนี้ การออกไปศึกษานอกสถานที่ในชนบทในเมืองรวมถึง การอภิปรายการทำงานเป็นกลุ่ม ก็ถือเป็นการปฏิบัติด้วยฯลฯ โดยทั้งนี้เมื่อได้ปฏิบัติมาแล้ว ก็จะนำประสบการณ์นั้นมาพิจารณาว่าถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ แก้ปัญหาได้หรือไม่ ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ หรือเป็นการซ้ำให้เกิด ความเชื่อถือในความรู้เก่าที่เรียนรู้มาจกประสบการณ์เดิมมากยิ่งขึ้น (สาโรช บัวศรี, 2530 : 184)

จากสาระสำคัญของแนวคิดปรัชญาการศึกษาแบบมนุษยนิยมและแบบพัฒนาการนิยม เน้นที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ การศึกษาไม่จำกัดอยู่เพียงเฉพาะในห้องเรียนหรือในโรงเรียนเท่านั้น การเรียนรู้ของบุคคลแต่ละคนมีความแตกต่างกันดังมีผู้ให้ความหมายการเรียนรู้ของบุคคลไว้ดังนี้

การเรียนรู้ของบุคคล

การเรียนรู้เป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิต มนุษย์มีการเรียนรู้ตั้งแต่แรกเกิดจนตาย ดังนั้น เป้าหมายที่สำคัญของการจัดการศึกษาก็คือการสร้างให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ให้โอกาส ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข ความสมดุล เรียนที่จะอาศัยอยู่ร่วมกันและเป็นตัวของตัวเองตามแต่ ศักยภาพของแต่ละบุคคลที่พึงเป็น ดังที่มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงการเรียนรู้ไว้ดังนี้ (นิพนธ์ น้อยจินดา, 2548 : 8-10)

ทอรันไคค์ (Thomdike, 1955 : 21) ให้ความหมายของการเรียนรู้ว่าการเรียนรู้เป็น การเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับปฏิกิริยาตอบสนอง

ครอนบาค (Cronbach, 1963 : 71) ให้ความหมายของการเรียนรู้ว่า การเรียนรู้เป็นการแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับมา

ฮิลการ์ด (Hilgard, 1975 : 194) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ว่าการเรียนรู้เป็น การเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมที่แตกต่างไปจากสภาพเดิม

ไคลน์ (Kliein, 1991 : 2) ให้ความหมายของการเรียนรู้ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการเชิง ทดลองที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงเชิงสัมพัทธ์ที่ฉาวยของพฤติกรรม ซึ่งอธิบายไม่ได้ด้วยสภาวะ ทางอารมณ์ชั่วคราว วุฒิภาวะ หรือการตอบสนองโดยกำเนิด

สรุปได้ว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเนื่องมาจาก ประสบการณ์และฝึกอบรมที่แต่ละบุคคลได้รับมา ซึ่งพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปนั้นประกอบด้วยความรู้ ทักษะ หรือความรู้ลึกแนวคิดเรื่องการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ปัจจุบันนี้โลกมีความเจริญก้าวหน้าทั้งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีความรู้ต่างเพิ่มขึ้น เป็นอันมาก ดูเหมือนว่าสิ่งที่มนุษย์เราต้องรู้ ต้องศึกษาได้ทวีจำนวนขึ้นตามความเจริญที่รุดหน้าไป

เราจะเรียนรู้เรื่องต่างๆ ให้มากที่สุดได้โดยการไขว่คว้าหาความรู้ด้วยตนเองเมื่อใดก็ตามที่ผู้เรียนมีใจรักที่จะศึกษาค้นคว้าก็จะดำเนินการศึกษาต่อเนืองโดยที่ไม่มีใครต้องบอก อีกทั้งเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้ไม่สิ้นสุด นักการศึกษาได้ให้ความหมาย การเรียนรู้ด้วยตนเอง ไว้ดังนี้

สเคกเจอร์ (Skager, 1978 : 13) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการพัฒนาการเรียนรู้และประสบการณ์การเรียนรู้และความสนใจในการวางแผนการปฏิบัติและการประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในลักษณะที่เป็นเฉพาะบุคคลและในฐานะเป็นสมาชิกของกลุ่มการเรียนรู้ ที่ร่วมมือกัน

กริฟฟิน (Griffin, 1983 : 153) กล่าวว่า ใ้ว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เป็นการเฉพาะของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยมีเป้าหมายไปสู่การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทั้งในฐานะที่เป็นเอกัตบุคคลและสมาชิกของกลุ่มการเรียนรู้ที่ร่วมมือกันมาตรฐานของการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้เป็นเฉพาะบุคคลและการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สรุปได้ว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เฉพาะของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ได้พัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่ได้มาตรฐาน จากแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ ซึ่งได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญขงแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

เชิดชู กาฬวงศ์ (2545 : 14) กล่าวถึงแนวคิดและความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนว่า โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่จัดมวลงประสบการณ์แก่นักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อนำประสบการณ์เหล่านั้นไปพัฒนาตนเองในอนาคต โรงเรียนต้องดำเนินการสร้างแรงจูงใจต่อนักเรียนให้เกิดความคิดว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา แนวทางในการจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนการสอน โรงเรียนต้องดำเนินการพัฒนาสิ่งแวดล้อมต่างๆ ให้มีผลต่อการเรียนรู้สามารถปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงเพศ วัยของผู้เรียน

พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2) พ.ศ. 2545ได้กล่าวเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่ทั้งร่างกาย จิตใจสติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจน

อนุรักษทรัพย์ยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักทั้งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

1. เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
2. ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 15 การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

1. การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษาหลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

2. การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

3. การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ตามศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่นๆ

สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนนอกระบบตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพหรือจากประสบการณ์การทำงาน

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำ เป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนรู้การสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียน การสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์

อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษา และนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดและหลักความสำคัญในด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ต้องเสริมสร้างผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพตามวัย และจัดสภาพแวดล้อมทุกๆด้านให้ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีพัฒนาการ มีความปลอดภัย มีแรงจูงใจที่จะให้ผู้เรียนมาโรงเรียนแล้วมีความสุข ถ้าโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมจะทำให้บุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษาขาดปฏิสัมพันธ์ที่ดี ขาดความศรัทธาต่อโรงเรียนก็จะทำให้โรงเรียนเป็นแหล่งการเรียนรู้ไม่ได้

ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้

ในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าในวิทยาการสาขาต่างๆมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเรียนรู้จะหยุดเพียงการศึกษาภาคบังคับไม่ได้ ทุกคนต้องศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่องไปตลอดชีวิตดังนั้นแหล่งความรู้ต่างๆจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้บุคคลสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจและความพร้อมได้ทุกเมื่อ

กรมวิชาการ (2545 : 150) กล่าวถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ไว้ว่า

1. เป็นแหล่งการศึกษาตามอัธยาศัย
2. เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต
3. เป็นแหล่งปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
4. เป็นแหล่งสร้างเสริมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ
5. เป็นแหล่งสร้างเสริมความรู้ ความคิด วิทยาการและประสบการณ์

ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ สามารถสรุปเป็นเป็นข้อๆได้ดังนี้ (“ความหมายและความสำคัญของแหล่งเรียนรู้.” 2549, ออนไลน์)

1. เป็นแหล่งรวมความรู้ อันหลากหลายพร้อมที่จะให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคลและเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. เป็นแหล่งเชื่อมโยงให้สถานศึกษาและชุมชนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ทำให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแก่บุตรหลานของตนเอง

3. เป็นแหล่งข้อมูลที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข เกิดความสนุกสนานและมีความสนใจที่จะเรียนรู้ไม่เกิดความเบื่อหน่าย

4. ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการได้คิดเอง ปฏิบัติเองและสร้างความรู้ด้วยตนเอง ขณะเดียวกันก็สามารถเข้าร่วมกิจกรรมและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

5. ทำให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังให้รู้และรักท้องถิ่นของตนเอง มองเห็นคุณค่าและตระหนักถึงปัญหาในชุมชนของตน พร้อมทั้งจะเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ดังนั้นจะเห็นว่าความสำคัญของแหล่งเรียนรู้จะอยู่ที่ความหลากหลายที่สามารถตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคลตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความพร้อมที่จะไปศึกษาค้นคว้าด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขตามหลักการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้จากการได้คิดเอง ปฏิบัติเอง และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองในเรื่องที่สอดคล้องกับชีวิตจากแหล่งเรียนรู้รอบตัว หากโรงเรียนจัดแหล่งเรียนรู้ได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ จะทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน

การบริหารโรงเรียนเป็นการดำเนินงานที่มีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ซึ่งมีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2540 : 1) ได้กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารในยุคปฏิรูปการศึกษา ต้องพัฒนาไปสู่ผู้บริหารมืออาชีพ ซึ่งมีเกณฑ์ในการปฏิบัติงานให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหาร ดังนี้

1. ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษา
2. ตัดตอนใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการพัฒนาของบุคลากรผู้เรียน และชุมชน

3. มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มตามศักยภาพ
4. พัฒนาแผนงานขององค์กรให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง
5. พัฒนาและใช้วินัยการบรรณาธิการเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นเป็นลำดับ
6. ปฏิบัติงานขององค์กรโดยเน้นผลถาวร
7. รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ
8. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
9. ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์
10. แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
11. เป็นผู้นำและสร้างผู้นำ
12. สร้างโอกาสในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์

กระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 5 – 16) กล่าวถึงบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการเรียนรู้
 - 1.1 เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ทั้งของครูและนักเรียน
 - 1.2 เป็นผู้นำในการบริหารโดยยึดแนวการบริหารแบบประชาธิปไตย
 - 1.3 เป็นผู้นำในด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน
 - 1.4 เป็นผู้นำการพัฒนางานวิชาการ ประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการศึกษา
 - 1.5 เป็นผู้นำในการจัดการศึกษาและเป็นเอกลักษณ์ขององค์กรในทางสร้างสรรค์
 - 1.6 เป็นผู้นำในการบริหารงานโดยร่วมกันทำงานเป็นทีม ส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน โดยใช้การบริหารคุณภาพที่ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ตัดสินใจ ลงมือทำรับผิดชอบร่วมกัน โดยมุ่งคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 1.7 เป็นผู้สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการเรียนรู้
 - 1.8 จัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาการศึกษา
2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำแบบประชาธิปไตย ได้แก่ การเคารพในศักดิ์ศรีของผู้ร่วมงาน ให้เกียรติ ยอมรับและเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็นร่วมกัน แก้ปัญหา ตัดสินใจ เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีความเชื่อมั่น เห็นคุณค่าของตนเองและผู้ร่วมงาน ซื่อสัตย์จริงใจ มีความสามารถกระตุ้นและจูงใจให้เกิดความรักและความผูกพันในหน่วยงาน

3. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ ชี้แจง ทำความเข้าใจ กับครู ให้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษาและ นำหลักสูตรไปปฏิบัติจริงในห้องเรียน จัดให้ครูได้วิเคราะห์ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จนเข้าใจกระจ่างและร่วมมือกันในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้ ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เลือกใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับธรรมชาติ ของสาระการเรียนรู้ เหมาะสมกับผู้เรียน รวมทั้งส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ และการทำวิจัยในชั้น เรียน

ตำรวจ พลโทชน (2545 : 28 — 31) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตาม เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. การกำหนดหลักการและแนวทางการจัดการศึกษา โดยยึดหลักการว่าผู้เรียนทุกคน สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และยึดถือผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ ผู้เรียนพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ (มาตรา 22) รวมทั้งการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นความรู้คู่คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม (มาตรา 23)

2. การบริหารและการจัดการศึกษา มีการกระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่การศึกษาและ สถานศึกษาในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป (มาตรา 39) ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทและหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการ ดังนี้

2.1 การจัดทำสาระหลักสูตรของสถานศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและ สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น (มาตรา 27)

2.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ปฏิรูปจิตใจสำนึกในความเป็นไทย การปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (มาตรา 7) กระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย (มาตรา 24) ประเมินพัฒนาการของผู้เรียนควบคู่กับกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสม (มาตรา 26) และทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (มาตรา 30)

3. การประกันคุณภาพการศึกษา (มาตรา 47 — 50) โรงเรียนจะต้องจัดให้มีการประกัน คุณภาพภายในและเตรียมรับการประเมินภายนอก

ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการที่จะพัฒนาการเรียนการสอน โดยได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียน ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้ กระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายและมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อให้มีประโยชน์ต่อการจัด การเรียนการสอน

สาระสำคัญที่เกี่ยวกับการจัดแหล่งการเรียนรู้ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2)พ.ศ.2545 การปฏิรูปการศึกษาเป็นหน้าที่ของครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา จำเป็นต้องดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22-30 ได้บัญญัติไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการ ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ในเรื่อง ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอน จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ ส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่น อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 12-16)

การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สภาพแวดล้อมมีส่วนในการสร้างความรู้ทางการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี เนื่องจากสภาพแวดล้อมส่วนใหญ่เป็นรูปธรรมสามารถจับต้องได้ด้วยประสาทสัมผัสหลายทาง การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสุข มุ่งเน้นการเรียนรู้การลงมือตามธรรมชาติ และสร้างคุณนิสัยให้เกิดขึ้น การจัดสภาพแวดล้อมแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ได้แก่การจัดห้องเรียนให้น่าอยู่คือสะอาด เรียบร้อย มีแสงสว่างให้เพียงพอ ไม่มีสิ่งรบกวน มีอุปกรณ์การเรียนครบถ้วน มีโต๊ะ เก้าอี้นักเรียนให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน จัดหาโต๊ะครู และตั้งให้เหมาะสม จัดให้มีตู้ ชั้นวางของตามความต้องการ มีป้ายนิเทศ มุมแสดงผลงานของนักเรียน จัดให้มีมุมส่งเสริมความรู้ มุมหนังสือ มุมประสบการณ์ต่างๆ นักเรียนมองเห็นได้ชัดทั่วห้องเรียน ครู มีความร่าเริงแจ่มใส มีความมั่นใจในตนเอง มีความรอบรู้ มีความเมตตากรุณา โอบอุ้มอารีต่อนักเรียนตลอดเวลา

2. การจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียน สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538 : 88) กำหนดบริเวณโรงเรียนไว้ว่า ได้แก่ส่วนที่เป็นพื้นที่ เช่น สนามกีฬา สนามเด็กเล่น

ถนน ทางเดินเท้า ต้นไม้ ไม้ดอกไม้ประดับ ที่กำจัดขยะมูลฝอย รั้วโรงเรียน สระน้ำ บ่อเลี้ยงปลา แปลงเกษตร โรงเรียน และทางระบายน้ำ ดังนั้นโรงเรียนจะต้องจัดสภาพบริเวณโรงเรียนให้สวยงาม สะอาด ร่มรื่น มีระเบียบน่าอยู่ มีเครื่องอำนวยความสะดวกแก่ครู นักเรียน ในการเรียนรู้ มีความปลอดภัยทุกๆด้าน จัดสภาพแวดล้อมอื่นๆ ที่โรงเรียนเห็นว่ามีจำเป็น วิรัตน์ บัวขาว(2538 : 26-27) อ้างถึงใน วาด พายุพล (2546 : 20-21) ได้เสนอแนะแนวการจัดบริเวณโรงเรียนดังนี้

1. บริเวณโรงเรียน ควรปลูกพืชคลุมดิน ปลูกไม้ยืนต้น ไม้พุ่มต่างๆ หรือจัดสวนหย่อม พร้อมทั้งจัดให้มีที่นั่งพักผ่อน โดยอาศัยร่มเงาของต้นไม้ ปลูกไม้ดอกไม้ประดับไว้เพื่อความสวยงาม ร่มรื่น ร่มเย็น และน่าอยู่

2. สนามเด็กเล่นควรจัดให้มีลักษณะคล้ายธรรมชาติ โดยจัดเป็นเนินดิน หรือ จัดเป็นที่ลาดให้เด็กวิ่งขึ้นลงบ้าง มีต้นไม้เล็กๆให้เด็กปีนป่าย รวมทั้งจัดเครื่องเล่นต่างๆ เช่นชิงช้า กระดานลื่น บ้านโดโพน ราวโต้ ม้าหมุน เป็นต้น

3. สนามกีฬาควรปรับปรุงพื้นที่ให้เรียบ สะอาด ไม่มีเศษกระจุก เศษแก้ว ดอไม้ หนาม ที่จะเป็นอันตรายต่อเด็กได้

4. ถนนในบริเวณโรงเรียนควรยกให้สูงกว่าปกติ เพื่อมิให้น้ำท่วม ผิวถนน ควรลาดยาง หรือซีเมนต์ มีทางเท้าแยกไว้ต่างหาก ทางเดินที่เชื่อมระหว่างอาคารควรมีหลังคา

5. รักษาบริเวณโรงเรียนให้สะอาด เรียบร้อยอยู่เสมอ โดยกำจัดขยะมูลฝอยอยู่เป็นประจำ

6. จัดที่นั่งพักผ่อนให้เด็กได้นั่งพักผ่อน อ่านหนังสือ สนทนากับเพื่อนๆ ทำกิจกรรมร่วมกัน ในเวลาเข้าก่อนเข้าเรียน ตอนพักกลางวัน หรือหลังเลิกเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน ค้นเคยกัน อาจทำเป็นม้าหินอ่อน ม้านั่ง แครววางใต้ต้นไม้ หรือทำเป็นศาลาเล็กๆ กันแดดฝนได้

7. ไม้ดอกไม้ประดับ เป็นสิ่งแวดล้อมที่สร้างความสวยงาม และศรีสง่าแก่โรงเรียน ควรปลูกให้ทั่วไปไม่จำกัดทางเดินที่ว่างต่างๆ บริเวณจุดเด่นของโรงเรียน อาจทำเป็นสวนหย่อม ปลูกใส่ในกระถาง หรือแขวนไว้ตามที่ต่างๆ เพื่อเพิ่มความสวยงาม น่าอยู่แก่โรงเรียน

ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือต้องจัดให้สะอาด สวยงาม ร่มรื่น ร่มเย็น น่าอยู่ มีเครื่องอำนวยความสะดวกสบาย พร้อมทั้งจะจัดการเรียนการสอนได้ เพื่อให้ผู้เรียนได้สามารถหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ทั้งภายในห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน

การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติหมวด 4 มาตรา 24(5) การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้

ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่สถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาต้องช่วยกันจัดเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีพัฒนาการที่ดี

ความหมายของแหล่งเรียนรู้ ความแตกต่างระหว่างบุคคลจึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ จึงควรส่งเสริมให้นักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ให้คุ้มค่า และมีโอกาสใช้แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนและในท้องถิ่นให้มากที่สุด ได้มีผู้ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2544 : 32)กล่าวถึงแหล่งเรียนรู้ สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้ ได้แก่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น อาชีพที่มีในท้องถิ่น แหล่งวิทยาการได้แก่สถาบัน องค์การ หน่วยงาน ห้องสมุด ศูนย์วิชาการทั้งภาครัฐและเอกชน สถานประกอบการต่างๆ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม อุทยานแห่งชาติ สวนสัตว์ พิพิธภัณฑ์ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ(2544 : 6) ได้ให้ความหมาย สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ แหล่งความรู้ทางวิทยาการและประสบการณ์ที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนไม่เรียน ไม่รู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องจากแหล่งต่างๆเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

สามารถ รอดสำราญ (2546 : 19) อ้างถึงใน ไพรัช จึงช่วย ได้กล่าวถึงแหล่งเรียนรู้ สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้หมายถึง สิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ได้แก่ บุคคล สถานที่ต่างๆ แหล่งวิทยาการ ธรรมชาติ สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆที่เสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยประสบการณ์ตรงเพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้หมายถึง สิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ที่สามารถเสริมสร้างเป็นศูนย์รวมความรู้ให้ผู้เรียนเข้าไปศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจ และความชำนาญ เกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยประสบการณ์ตรง เพื่อสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ประเภทของแหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้เป็นได้ทั้งบุคคล สิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ซึ่งมีผู้จำแนกแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้

กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 144)อ้างถึงในไพรัช จึงช่วย (2548 : 13) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ว่าผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ประเภทต่างๆ สรุปได้ดังนี้

1. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ มีประสบการณ์ ประสบความสำเร็จในงานอาชีพที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่น

2. แหล่งวิทยากร ได้แก่ สถาบัน องค์กร หน่วยงาน ห้องสมุด ซึ่งให้บริการความรู้ในเรื่องต่างๆ

3. สถานประกอบการ ซึ่งให้บริการความรู้ ฝึกอบรมเกี่ยวกับงานและวิชาชีพต่างๆที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่น

4. ทรัพยากรธรรมชาติแวดล้อม เช่น อุทยานแห่งชาติ สวนสัตว์ พิพิธภัณฑ์

5. สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น แผ่นพับ วารสาร หนังสืออ้างอิง หนังสือพิมพ์

6. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น อินเทอร์เน็ต ซีดีรอม วีดิทัศน์คอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ผ่องศรี สมยา (2544: 8) อ้างถึงใน วาสนา กันหาสุข กล่าวถึงแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ดังนี้

แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

1. ห้องสมุดโรงเรียน

2. ห้องปฏิบัติการ

3. ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนวิชาต่างๆ

4. ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง แหล่งธรรมชาติในโรงเรียน

5. สวนต่างๆในโรงเรียน

แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียนและในวิถีชีวิต

1. ครอบครัว

2. ชุมชน

3. สถานประกอบการ

4. สถานราชการ

5. แหล่งธรรมชาติ

6. สิ่งแวดล้อม

7. องค์กรภาครัฐและเอกชน

8. หอสมุดและห้องปฏิบัติการในสถานศึกษาระดับสูงขึ้นไป

สามารถ รอดสำราญ (2546 : 24-25) จำแนกประเภทแหล่งเรียนรู้สรุปได้ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารภในด้านต่างๆทั้งในโรงเรียน ในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น

2. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นแหล่งวิทยากร หมายถึงอาคารสถานที่ซึ่งเป็น แหล่งรวบรวมข้อมูลความรู้ต่างๆแบ่งเป็นประเภทใหญ่ คือ แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน ได้แก่ ห้องสมุดต่างๆ ห้องพิพิธภัณฑ์ เทคโนโลยี สารสนเทศต่างๆ

3. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ สิ่งต่างๆที่มีอยู่ตามธรรมชาติได้แก่ แหล่งน้ำต่างๆ สัตว์ต่างๆ อุทยานแห่งชาติ ภูเขา ป่าไม้ ต้นไม้ ใบไม้

4. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อสารสนเทศ หมายถึง สื่ออนัตกรรม รวมทั้งเทคโนโลยี สิ่งประดิษฐ์ต่างๆ ได้แก่ หนังสือ ตำรา สิ่งพิมพ์ ป้ายโฆษณา เป็นต้น

จากคำกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้สามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในด้านต่างๆ
2. แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ได้แก่ แหล่งน้ำต่างๆ สัตว์ต่างๆ ภูเขา ป่าไม้ ต้นไม้ เป็นต้น

3. แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ สื่ออนัตกรรม เทคโนโลยี สิ่งประดิษฐ์ หนังสือ ตำรา สิ่งพิมพ์ อาคารสถานที่ ซึ่งเป็นที่รวมข้อมูลแหล่งความรู้ต่างๆ

ในสถานศึกษาและชุมชนมีแหล่งเรียนรู้มากมายที่สามารถศึกษาได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเรียนรู้ แต่แหล่งเรียนรู้เหล่านั้นจะเกิดประโยชน์ก็ต่อเมื่อโรงเรียน สถานชุมชน องค์การในชุมชนร่วมมือกันจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้สร้างเสริมความคิด และประสบการณ์ชีวิตที่มีคุณค่า ดังคำกล่าวของประเวศ วะสี(2541 : 20-23) ข้างถึงในอรุณชัย กัณหา(2548 : 9)สรุปได้ว่า โรงเรียนทุกแห่งควรเป็นโรงเรียนสุขภาพมีหน้าที่ส่งเสริมบุคลากรให้มีภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยมีพฤติกรรมสิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งมีดังนี้ พฤติกรรมการกินที่ถูกต้อง ออกกำลังกายสม่ำเสมอ หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงอย่างน้อย 4 อย่างคือการสูบบุหรี่ การเสพยา การมีพฤติกรรมทางเพศค้าสอน และอุบัติเหตุภัยอันตราย สร้างทักษะชีวิตคือมีทักษะ ในการอยู่ร่วมกัน ด้วยสันติ มีความสามารถในการเผชิญสถานการณ์ทางสังคมที่เป็นลบได้ จัดสิ่งแวดล้อมให้เกื้อกูลต่อสุขภาพทั้งทางกายภาพ ชีวภาพและสังคม มีความเชื่ออาทรต่อกันพัฒนาการทางจิตวิญญาณ การเรียนรู้ที่ทำให้สุขภาพจิตดี มีความสุขเกิดปัญญา มีอิสรภาพ สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของโรงเรียน

แหล่งเรียนรู้ในบริเวณโรงเรียน

โรงเรียนเป็นสถานที่ที่สามารถจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีการพัฒนาที่ดี ควรจัดแหล่งเรียนรู้ดังนี้

ห้องสมุด ห้องสมุด เป็นสถานที่ที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนในสถานศึกษามาก เพราะเป็นศูนย์รวมวิชาการทั้งปวง เป็นงานที่ส่งเสริมและให้บริการทางวิชาการให้กับครูเป็น การส่งเสริมการสอนของครู เป็นสถานที่ที่ครูใช้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เตรียมบทเรียนเพื่อการเรียน การสอน และเป็นสถานที่ที่นักเรียนสามารถหาความรู้ ทั้งจากงานที่มอบหมายและความรู้ด้านอื่นๆ ที่นักเรียนสนใจ รวมทั้งเป็นสถานที่ปลูกฝังการรักการอ่านหนังสือ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

และสามารถที่จะศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้ด้วยตนเอง ชูศักดิ์ วิชาญ (2546 : 44-45) กล่าวถึงการดำเนินงานห้องสมุดไว้ว่าโรงเรียนควรมีห้องสมุดที่เป็นอาคารเอกเทศ เป็นห้อง เป็นมุมอย่างใดอย่างหนึ่ง วัสดุอุปกรณ์ที่สำคัญในห้องสมุด ควรมีหนังสือทั่วไป หนังสือภาพ การ์ตูน หนังสืออ้างอิง กิจกรรมในห้องสมุดควรจัด ได้แก่ เล่านิทาน เล่าเกร็ดความรู้ ละคร เกม ทายปัญหา แนะนำหนังสือ เปิดบริการให้ยืมแก่นักเรียนและบุคคลในชุมชน

ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ การเปลี่ยนแปลงในเทคโนโลยีการศึกษา ในขณะนี้กำลังมีอิทธิพลอย่างยิ่งกับวิธีการถ่ายทอดความรู้ทุกระดับการเรียน ดังนั้นครูต้องถ่ายทอดความรู้และ การนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เหมาะสมกับวิชาและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ เพราะคอมพิวเตอร์มีประโยชน์อยู่ 2 ประการ คือ ใช้กับงานบริหารการศึกษาในการเก็บและการจัดการข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการศึกษา เพื่อใช้ในการวางแผนและจัดการศึกษาทุกระดับให้ดีขึ้น และใช้กับการเรียน การสอนจากรูปแบบการใช้ข้อสังเกตและกระดานดำมาเป็นการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การสอนที่ใช้คอมพิวเตอร์จริงๆนั้นไม่ยากเพราะนักเรียนมีความสนใจ อยากสัมผัส และใช้คอมพิวเตอร์ทั้งนั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 12 -14)

ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งของปัจจัยในองค์ประกอบของระบบการปฏิรูปการศึกษาซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การเรียนการสอนจากกระบวนการที่ครูเป็นศูนย์กลาง เป็นเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ในบรรยากาศความเป็นอิสระในการเรียนรู้ตามความสนใจใฝ่รู้ที่สอดคล้องกับผู้เรียนแต่ละคนมากขึ้นและมีทักษะในการปฏิบัติงานไปสู่ความสำเร็จได้เป็นอย่างดี โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนเรียนอย่างมีความสุขเกิดผลถาวร จัดและใช้ห้องปฏิบัติการให้เกิดประโยชน์สูงสุด ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสมดังนั้นครูต้องมีพื้นฐานในวิชาวิทยาศาสตร์ มีความสามารถในการช่วยให้เกิดการเรียนรู้ มีวัสดุและเครื่องมือในการเรียนอย่างเพียงพอ ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากผู้บริหาร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, (2541: 185-188) กล่าวถึงการเรียนวิทยาศาสตร์ที่เน้นนักเรียน เป็นศูนย์กลางไว้ดังนี้

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดและศึกษาค้นคว้าหาความรู้มาประกอบการเรียนกับเพื่อนในกลุ่มโดยยึดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจกัน (cooperative learning) มีครูเป็นผู้ช่วยชี้แนะและให้คำแนะนำนักเรียน

2. ให้นักเรียนได้ปฏิบัติ ให้ทราบโจทย์และปัญหาที่ศึกษาโดยเริ่มจากการกำหนดวิธีการทดลอง ออกแบบการทดลองโดยให้นักเรียนช่วยกันคิดและครูเป็นผู้ชี้แนะ ครูจะทราบผลจากการที่นักเรียนเขียนรายงาน

3. ให้ทำแบบฝึกหัดเพื่อเป็นแนวทางในการฝึกการแก้ปัญหา

4. ครูต้องมีความพร้อมในการสอนโดยวิธีการของแบบจำลองการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์

สนามกีฬา สนามกีฬาและอาคารพลศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการสอนและฝึกกีฬา ดังนั้นสนามกีฬาคควรอยู่หน้าโรงเรียน คุณครูให้สะดวกเรียบร้อยปลอดภัยอยู่เสมอ ริมขอบสนามควรปลูกต้นไม้ใหญ่ใบหนาและมีกิ่งก้านสาขามากพอที่จะเอาไว้งั่นแดดได้ มีม้านั่งและถังขยะไว้เป็นระยะๆ ด้านที่ติดกับถนนควรทำรั้วกัน หรือปลูกไม้พุ่มเป็นเขตระหว่างสนามกับถนน (ระวีวรรณ 2540 : 105)

สวนพฤกษศาสตร์ พรรณไม้ต่างๆในโรงเรียนสามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะไม้ประจำถิ่นที่นักเรียนพบเห็นอยู่ทุกวันแต่ไม่รู้ชื่อ แม้แต่เรียกชื่อก็เรียกไม่ถูก จุดนี้เองจึงเกิดความคิดว่าน่าจะจัดสวนพฤกษศาสตร์ในบริเวณโรงเรียนเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้

โดยการทำป้ายติดที่ต้นไม้ชนิดนั้นๆ ถ้าพิจารณาว่าพรรณไม้ท้องถิ่นบางชนิดในโรงเรียนไม่มีก็นำพรรณไม้นั้นมาปลูกไว้

แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

ในชุมชนคือระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาควรจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ไว้ ซึ่งได้แก่

สวนสาธารณะ สวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ได้เกิดครั้งแรกในประเทศกรีซ เมื่อประมาณ 500 ปีก่อนคริสต์ศักราช โดยมีวัตถุประสงค์ให้เป็นที่พักปะสังสรรค์กันในระหว่างนักปราชญ์และลูกศิษย์ และให้ประชาชนได้พักผ่อนในยามว่างต่อมาก็ได้รับการพัฒนามาเรื่อยจนถึงปัจจุบัน สวนสาธารณะจะมีลักษณะเป็นพื้นที่โล่ง มีสนามกว้างใหญ่ ไม้ใหญ่ให้ร่มเงา และไม้ดอกไม้ประดับตามจุดต่างๆที่เป็นจุดเด่น การจัดเตรียมพื้นที่เป็นสวนสาธารณะต้องทราบถึงจุดมุ่งหมายในการใช้ประโยชน์ในสวนนี้

ป่าธรรมชาติ ป่าเป็นระบบนิเวศที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ ในป่ามีสิ่งมีชีวิตที่สำคัญอยู่ 3 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นกลุ่มที่สำคัญที่สุดได้แก่ พืช ต้นไม้ใหญ่น้อยและเถาวัลย์ ไม้เลื้อย กลุ่มที่สอง ได้แก่จุลินทรีย์ ไส้เดือน แมลง กลุ่มที่สามได้แก่ สัตว์ป่า ป่าไม่จึงเป็นแหล่งที่อยู่ของพืช สัตว์ เป็นแหล่งของอินทรีย์สาร และแหล่งแร่ธาตุที่สำคัญ ให้ผลผลิตไม้และผลิตภัณฑ์ต่างๆ ยารักษาโรคจากการผลิตสารสกัดจากพรรณไม้ ช่วยรักษาระดับอุณหภูมิของโลก ควบคุมปริมาณน้ำฝนและสร้างความสมดุลของแร่ธาตุ และสารต่างๆ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2542 : 106)

อุทยานแห่งชาติ (National park) อุทยานแห่งชาติหมายถึงพื้นที่ซึ่งรัฐบาล เห็นว่ามีสภาพธรรมชาติเป็นสิ่งที่น่าสนใจ สมควรสงวนไว้เป็นพิเศษ เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมธรรมชาติให้คงสภาพเดิมถาวรตลอดไป เพื่อประโยชน์ในการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ และเพื่อการศึกษาค้นคว้า

หาความรู้โดยทั่วไปอุทยานแห่งชาติจะประกอบด้วยพื้นที่อันกว้างขวางและหลากหลายด้วยธรรมชาติที่โดดเด่นสวยงามหาได้ยาก เช่น ทัศนียภาพแห่งขุนเขา ห้วยทุ่ง เกาะแก่ง ชายหาด หองทะเล แนวปะการัง ถ้ำ น้ำตก หุบเหว หรือหินผา ที่มีลักษณะแปลกตาอันเกิดจากปรากฏการณ์ธรรมชาติ หรือมีพืช สัตว์ สิ่งประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้เป็นมรดกตกทอดแก่อนุชนรุ่นหลังต่อไป

แหล่งเรียนรู้ในจังหวัดสมุทรปราการ ที่มีผู้ไปศึกษากันมากและเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้แก่

1. ท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ ตั้งอยู่บนถนนบางนาตราด ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งอยู่ห่างจากใจกลางกรุงเทพมหานคร 25 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 20,000 ไร่ เป็นแหล่งศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมาของท่าอากาศยานนานาชาติขนาดใหญ่ ที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมและพัฒนาความเจริญด้านเศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยว และด้านอื่นๆ ของประเทศเป็นอย่างมาก

เปิดให้บริการเมื่อวันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2549 โดยนโยบายของรัฐบาลได้กำหนดให้ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิเป็นท่าอากาศยานหลักของประเทศ และเป็นศูนย์กลางการบินในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์

2. พิพิธภัณฑ์ช้างสามเศียร (ช้างเอราวัณ) ตั้งอยู่บนถนนสุขุมวิท(สายเก่า) เกิดจากการสร้างสรรค์ของคุณเล็ก วิริยะพันธุ์ เป็นประติมากรรมทองแดงรูปช้างสามเศียรที่ตั้งโดดเด่นตระการตาสูงถึง 50 เมตร ล้อมรอบด้วยสวนพักผ่อน เริ่มก่อสร้างเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2537 ภายในเป็นอาคารสามชั้น ชั้นล่างเป็นชั้นบาดาล มีรูปปั้นมนุษย์นาค และโบราณวัตถุมีค่า ชั้นที่สองเป็นชั้นมนุษย์โลก ตกแต่งอย่างวิจิตรด้วยลวดลายปูนปั้นประดับเบญจรงค์ฝีมือช่างเมืองเพชร มีพุทธเกตุประดิษฐานเจ้าแม่กวนอิมอายุเก่าแก่ถึง 1,300ปี เพดานเป็นกระจกสีรูปแผนที่โลก ชั้นที่สามเป็นชั้นสวรรค์ซึ่งอยู่ในตัวช้าง เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปและเทวรูป ผนังห้องช้างเป็นภาพเขียนสีฝุ่นรูปสุริยะจักรวาล ทวีปทั้งห้าและจักรราศี ตึกสูงรูปทรงช้างเอราวัณแห่งนี้ เป็นพิพิธภัณฑ์เก็บรักษาศิลปวัตถุ โบราณวัตถุที่เก็บสะสมมานานและพื้นที่โดยรอบจัดให้เป็นสวนขนาดใหญ่มีทั้งต้นไม้ น้ำตก ลำคลอง เพื่อให้ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ได้ศึกษาและพักผ่อน

3. ฟาร์มจระเข้และสวนสัตว์สมุทรปราการ ตั้งขึ้นเป็นแห่งแรกของประเทศไทย เมื่อพ.ศ. 2493 ปัจจุบันเป็นฟาร์มจระเข้ที่ใหญ่ที่สุดในโลก มีเนื้อที่กว่า 400 ไร่ อยู่ในเขตตำบลท้ายบ้าน ซึ่งห่างจากตัวเมืองประมาณ 3 กิโลเมตร ภายในเป็นสถานเพาะเลี้ยงจระเข้ขนาดต่างๆกว่า 40,000 ตัว นอกจากจระเข้นานาชนิดและการแสดงให้ชมแล้ว ภายในฟาร์มยังมีสวนสัตว์ ที่มีสัตว์ป่าจำนวนมาก เช่น เสือโคร่ง เสือดำว ลิง ชะนี กวาง ตะมั่ง หมูป่า งูเห่าลือเลื่องและนก ชนิดต่างๆเป็นต้น

4. สถานตากอากาศบางปู อยู่ในเขตตำบลบางปูใหม่ อำเภอเมือง ถนนสุขุมวิท(สายเก่า) มีเนื้อที่ประมาณเกือบ 700 ไร่ เป็นสถานที่ตากอากาศที่มีชื่อเสียงมานานและเป็นสถานพักผ่อนและพักผ่อนของกรมพลธิการทหารบก ที่นี้จะมีนก อพยพมาอยู่ที่นี่ เช่นนกนางนวล นกน้ำ และยังมี ศูนย์พิทักษ์ป่าชายเลนซึ่งเปิดให้ประชาชนนักเรียนนักศึกษาได้เข้าชมป่าชายเลนและสัตว์ป่าชายเลน

5. เมืองโบราณ เป็นพิพิธภัณฑ์กลางแจ้งที่ใหญ่ที่สุดในโลก มีพื้นที่ประมาณ 500 ไร่ เริ่มก่อสร้างเมื่อปลายปี 2506 ตั้งอยู่ในเขตตำบลบางปูใหม่ อำเภอเมือง บริเวณหลักกิโลเมตรที่ 33.5 ถนนสุขุมวิท (สายเก่า) ห่างจากตัวจังหวัด 8 กิโลเมตร เป็นศูนย์รวมปูชนียสถานที่สำคัญของแต่ละจังหวัดกว่า 116 แห่ง ทั่วประเทศ

แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ตำบลบางพลีใหญ่ที่สามารถไปศึกษาหาความรู้ได้คือ

1. วัดบางพลีใหญ่ใน (วัดหลวงพ่อโต) เป็นแหล่งศึกษาเกี่ยวกับประวัติหลวงพ่อโตอันศักดิ์สิทธิ์ เป็นสถานที่สืบทอดประเพณีรับบัว และตลาดน้ำบางพลี

2. วัดบางพลีใหญ่กลาง (วัดพระนอน) เป็นแหล่งศึกษาเกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์ และเกี่ยวกับธรรมชาติต่างๆเช่นการเลี้ยงนกพิราบการเลี้ยงปลาสร้อยและเต่าในบ่อเดียวกันและเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปหลายสมัย

3. ค่ายแฟรี่เท็กซ์มวยไทย เป็นแหล่งศึกษาเกี่ยวกับการฝึกสอนมวยไทย และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวด้วยประสบการณ์กว่า 30 ปีที่อุทิศทุ่มเทให้กับการเผยแพร่มวยไทย ศิลปะอันน่าภาคภูมิใจของชาติและวงการกีฬา

4. สถานิออนามัยตำบลบางแก้ว เป็นแหล่งศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่อนามัยรวมทั้งศึกษาเรื่องโรค การปฐมพยาบาล และการปฏิบัติหน้าที่ถูกต้องตามลัทธิบัญญัติ

5. บ่อเลี้ยงปลาตุ๊กตาคูนันย เป็นแหล่งศึกษาเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาตามธรรมชาติ โดยอาศัยบ่อน้ำในบริเวณเป็นการประกอบอาชีพตามเศรษฐกิจพอเพียงและนำปลามาแปรรูป

6. แปลงเกษตรบางแก้ว เป็นแหล่งศึกษาเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษ ปลูกผักในมุ้งเขียว เป็นการประกอบอาชีพอย่างหนึ่งในชุมชนใกล้เคียง

จะเห็นได้ว่าสถานที่ที่สำคัญในจังหวัดหรือชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการทำปลาตุ๊กตาคูนันย การเลี้ยงปลาและการปลูกผัก สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สามารถนำนักเรียนไปศึกษาหาความรู้ และได้ปฏิบัติจริงสามารถนำสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นไปประกอบอาชีพและหารายได้มาเลี้ยงครอบครัวได้

แนวทางการใช้แหล่งเรียนรู้

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 18) อ้างถึงใน ไพรัช จังชวย กล่าวว่า การ
ใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอนว่า เพื่อการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ครูผู้สอนควร
ร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องหรือผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ในการวางแผนการดำเนินการร่วมกันให้มีการใช้
แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอน โดยมีแนวทางการใช้แหล่งเรียนรู้คือ

1. ศึกษาหลักสูตร
2. กำหนดกิจกรรมการสอนให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้
3. กำหนดทรัพยากรสารสนเทศประกอบการเรียนการสอน เช่น รายชื่อหนังสือ สื่อการ
สอน
4. จัดหาและเตรียมสื่อสารสนเทศแหล่งเรียนรู้
5. แนะนำการใช้แหล่งเรียนรู้และอำนวยความสะดวก
6. สรุปและประเมินผลการใช้แหล่งการเรียนรู้

อรทัยและศุวิทย์ มูลคำ (2544 : 165-167) อ้างถึงใน ไพรัช จังชวย กล่าวถึงขั้นตอนการใช้
แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นสรุปได้ดังนี้

1. อธิบายวัตถุประสงค์เป้าหมายให้เพื่อครูทุกคนทราบ
2. ผู้บริหาร ครู นักเรียนแต่ละชั้น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกันสืบค้น
รายชื่อและที่อยู่ของบุคคลทั้งในสถานศึกษา ในท้องถิ่น ในชุมชน ซึ่งมีทั้งผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำทาง
ศาสนา พ่อแม่แม่เฒ่า ข้าราชการ เจ้าของกิจการร้านค้า เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม ข้าราชการ
เกษียณอายุ พ่อค้าแม่ค้า เกษตรกร ฯลฯ ที่มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญในด้านต่างๆและมี
ความเหมาะสมที่จะเป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในสาขาวิชาชีพต่างๆ หรือใน
ด้านศิลปวัฒนธรรม ซึ่งเรามักคุ้นชินกับคำเรียกที่ว่า “ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น” “ปราชญ์ชาวบ้าน”
“วิทยากรท้องถิ่น”
3. ผู้บริหาร ครู นักเรียนแต่ละชั้น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกันสืบค้นหา
สถานที่ที่สามารถจัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ได้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เช่น พิพิธภัณฑ์
ท้องถิ่น วัด โรงพยาบาล สถานีอนามัย สถานีตำรวจ สวนสัตว์ น้ำตก ชายฝั่งทะเล ป่าไม้ ป่าช้าเก่า
นาข้าว สวนยางพารา ตลาดสด ฯลฯ ถ้าเป็นนอกสถานศึกษาให้อยู่ในรัศมีที่ครูสามารถพานักเรียน
ออกไปเรียนรู้ได้ สะดวกและปลอดภัยในการเดินทาง เช่นทางเท้า ทางรถจักรยาน ทางรถยนต์
4. ผู้บริหาร ผู้แทนครูสายชั้น ผู้แทนนักเรียนสายชั้น ผู้แทนกรรมการสถานศึกษาช่วยกัน
คัดเลือกและบันทึกรายการต่างๆที่เป็นข้อมูลเบื้องต้นทั้งแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลและสถานที่ที่
เหมาะสมที่สุด

5. ครูและนักเรียนที่มีที่พักอาศัยอยู่ในรัศมีใกล้แหล่งเรียนรู้ที่คัดเลือกไว้ ออกไปสำรวจและบันทึกข้อมูลต่างๆที่จำเป็นซึ่งควรร่วมกันจัดทำเป็นแบบฟอร์มไว้ก่อน เพื่อสะดวกในการกรอกข้อมูล เช่น การพบปะพูดคุยสอบถามความคิดเห็นและความสะดวกในการที่จะเชิญไปเป็นวิทยากรหรือความต้องการให้นักเรียนรู้ในสถานประกอบการหรือบ้านพัก รายละเอียดต่างๆของแหล่งเรียนรู้เหล่านั้น ถ้าเป็นบุคคลให้บันทึกประวัติ ประสบการณ์ ความถนัด ความชำนาญและอื่นๆ ตามที่สนใจ แต่ถ้าเป็นแหล่งเรียนรู้ควรบันทึกทั้งผู้ที่จะเป็นวิทยากร ลักษณะสถานประกอบการ กระบวนการทำงาน ระยะเวลา เส้นทางการเดินทาง ลักษณะภูมิประเทศ สภาพแวดล้อมโดยรวม ข้อควรระวัง

6. ในกรณีที่มียกสื่อถ่ายรูป ควรถ่ายภาพบุคลากรและแหล่งเรียนรู้ต่างๆเพื่อเก็บไว้ในแฟ้มข้อมูลของโรงเรียน เพื่อนำมาจัดแสดงนิทรรศการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา หรือเพื่อการประชาสัมพันธ์ในวันที่เชิญบุคลากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ทรงภูมิปัญญาดังกล่าวมาเป็นวิทยากร

7. ร่วมกันจัดทำแผนที่ตั้งขนาดใหญ่แสดงแหล่งเรียนรู้ต่างๆทั้งในสถานศึกษาและในรัศมีของสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ เช่น เส้นทางการเดินทาง ระยะเวลา ลักษณะเด่นของแหล่งเรียนรู้แต่ละแห่ง สัญลักษณ์แสดงลักษณะภูมิประเทศ เช่นเนินเขาสูง หนองน้ำ ถนนใหญ่ ฯลฯ

8. ร่วมกันจัดทำทำเนียบบุคลากร วิทยากรท้องถิ่น ครูภูมิปัญญา ปราชญ์ชาวบ้าน โดยระบุความถนัดรวมทั้งงานอาชีพโดยภาพรวมไว้ อาจจำแนกหมวดหมู่ตามลักษณะกลุ่มงานอาชีพก็ได้ และทำหนังสือเชิญเป็นวิทยากรเป็นคราวๆไป

9. ร่วมกันจัดทำทะเบียนสถานที่แหล่งเรียนรู้ โดยมีภาพถ่ายหรือภาพวาดประกอบ คำอธิบาย เส้นทางการเดินทาง ระยะเวลา สภาพแวดล้อมโดยรอบ ข้อควรระวัง เช่นตก ยุง แมลง สัตว์มีพิษอื่นที่อาจพบ

10. กรณีที่แหล่งเรียนรู้เป็นลักษณะกระบวนการทำงาน หรือเป็นขั้นตอนการผลิต โรงสีข้าว โรงน้ำแข็ง โรงทอผ้า บ่อเลี้ยงกุ้ง ฯลฯ ขั้นตอนใดที่ต้องการให้ผู้เรียนศึกษาเป็นพิเศษครูอาจร่วมกันจัดทำแผนภูมิวงจรต่างๆเพิ่มเติม

11. เลือกแหล่งเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับเนื้อหาและกิจกรรมในหลักสูตรแล้วบันทึกแหล่งเรียนรู้ลงในสื่อของแผนการสอนแต่ละชั้น

12. จัดทำแบบประเมินผลและทุกฝ่ายร่วมกันประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ประเภทต่างๆ เพื่อการพัฒนาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

13. ใช้แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ตามวันเวลาที่กำหนดในแผนการสอนและบันทึกผลการประเมินทุกครั้ง

14. นำผลการประเมินในแต่ละภาคเรียนหรือปีการศึกษา มาพิจารณาเพื่อพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น

ดังนั้นการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนครูผู้สอนจะต้องเตรียม กิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้แหล่งเรียนรู้ร่วมกับนักเรียน จัดกิจกรรมและสถานการณ์ในแหล่งเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้คิดและแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้หาความรู้ด้วยตนเอง จากแหล่งเรียนรู้ และเชื่อมโยงกับประสบการณ์ในชีวิตจริง ให้นักเรียนได้แสดงผลงานที่เป็นผลจากการสร้างความรู้ ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้

โรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์)

โรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์) ตั้งอยู่เลขที่ 59/6 หมู่ที่ 3 ตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีเนื้อที่ 3 ไร่ 3 งาน 10 ตารางวา เขตบริการของโรงเรียนได้แก่ หมู่ที่ 1, 2, 3 และ 23 ตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ และบริการหมู่บ้านใกล้เคียง เช่น หมู่ที่ 27, 28 อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ปลูกผักเลี้ยงปลา รับจ้างทำโรงงานอุตสาหกรรม และค้าขาย การคมนาคมโรงเรียนตั้งอยู่ริมคลองลำโรงในซอยบุญธรรมอนุสรณ์ ด้านหน้าติดถนนเทพารักษ์ ด้านหลังติดถนนหลังวัดหนามแดง ห่างจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 ประมาณ 8 กิโลเมตร สามารถเดินทางโดยรถยนต์ และ เรือ มีรถโดยสารประจำทางผ่านทั้งด้านหน้าและด้านหลังโรงเรียนลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบลุ่มติดคลองเวลาย่นตึก น้ำระบายออกไม่ทันทำให้น้ำท่วมสนามถนนหน้าอาคารเรียน เดินไปเรียนไม่สะดวก โรงเรียนประสบปัญหา อาคารเรียนทรุดโทรม สื่อ/อุปกรณ์การเรียน และแหล่งเรียนรู้ยังไม่สอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน

มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ คู่คุณธรรม นำชุมชนร่วมจัดการศึกษา ให้ได้คุณภาพตามมาตรฐาน ภายในปี 2552

พันธกิจของโรงเรียน มี ดังนี้

1. จัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของผู้เรียนโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
2. จัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม เพื่ออนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี
3. จัดกิจกรรมพัฒนากระบวนการคิดที่สร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ทุกคนเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เน้นบูรณาการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ตลอดชีวิต จากภูมิปัญญาชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน สื่อ เทคโนโลยีและการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง

5. สร้างเสริมทักษะกระบวนการเรียนรู้ คณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์ ทักษะความคิดกระบวนการ สร้างองค์ความรู้ ทักษะชีวิตที่มีประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ

6. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

7. จัดกิจกรรมส่งเสริมการผลิต การบริโภค โดยสร้างค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าผู้บริโภค การอนุรักษ์ร่วมใจประหยัด

8. จัดกิจกรรมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย เศรษฐกิจในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และภูมิใจในความเป็นไทย

9. สร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ พัฒนาสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนให้สะอาดปลอดภัยไร้มลพิษและมีชีวิตชีวา เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ชุมชน

10. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม

การบริหารงานของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์)

จากสภาพปัญหา วิสัยทัศน์และพันธกิจ โรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์) ได้แบ่งการบริหารงานออกเป็น 4 ฝ่ายคือ

1. ฝ่ายบริหารงานวิชาการ ซึ่งทำหน้าที่งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้งาน วัตถุประสงค์ประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ข้อมูลสารสนเทศงานด้านการเรียนการสอนงาน วัตถุประสงค์ประเมินผลและทะเบียนนักเรียน งานห้องสมุด งานนิเทศภายในและมาตรฐานโรงเรียน

2. ฝ่ายบริหารงบประมาณ ซึ่งทำหน้าที่การบริหารงานการเงินงบประมาณการบัญชี การบริหารงานธุรการ การบริหารงานพัสดุ- ครุภัณฑ์

3. ฝ่ายบริหารงานบุคคล ซึ่งทำหน้าที่วางแผนอัตรากำลัง จัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน การพัฒนาและอํารงรักษาบุคลากรการรักษาระเบียบวินัยการ ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร

4. ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ซึ่งทำหน้าที่งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานสัมพันธ์กับชุมชน งานการจัดสถานที่ การจัดสภาพแหล่งเรียนรู้

ผู้บริหารจึงเห็นว่าควรปฏิบัติให้สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544:1-9) ที่ได้กำหนดหลักการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาว่า การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักฟังตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข กระบวนการพัฒนาคนในสถานศึกษาก็เหมือนกับการสร้างบ้าน แต่สถาปนิกในการสร้างคนคือครูและผู้บริหารจะต้องร่วมกันพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพดีและจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยไม่หยุดมีการร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ช่วยกันคิดและช่วยกันวางแผน(Plan) ว่าจะต้องทำอย่างไร แล้วช่วยกันทำ(Do) ช่วยกันตรวจสอบ (Check) และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง(Action)เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์) จึงได้จัดทำโครงการ/กิจกรรมเพื่อสนองแผนกลยุทธ์ ดังนี้

1. โครงการปรับปรุงและพัฒนาภูมิทัศน์ของสถานศึกษา
2. โครงการคอมพิวเตอร์สู่การเรียนรู้
3. โครงการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย
4. โครงการส่งเสริมสุขภาพ
5. โครงการพัฒนาบุคลากร
6. โครงการภาษาสร้างสรรค์
7. โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้เรียน
8. โครงการรักการอ่าน
9. โครงการอ่านคล่องด้วยคาราโอเกะ
10. โครงการเข้าค่ายพุทธบุตร
11. โครงการกีฬาด้านยาเสพติดผสมดำเกม
12. โครงการวันวิทยาศาสตร์
13. โครงการวันสำคัญๆในรอบปี
14. โครงการทัศนศึกษา “เปิดโลกการเรียนรู้”
15. โครงการพัฒนาทักษะกระบวนการคิด
16. โครงการวัสดุ สื่อ อุปกรณ์ ประกอบการเรียนรู้
17. โครงการร่ายกายสบายวิถีชาวพุทธ
18. โครงการห้องสมุดสัปดาห์

19. โครงการโรงเรียนสีขาว

20. โครงการห้องสมุดเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

การจัดทำโครงการดังกล่าวเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้โดยการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

ดังนั้นจึงต้องมีการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและบริเวณโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นชุมชนพระพุทธรูป อาคารเรียน บริเวณสนามและพื้นที่รอบบริเวณโรงเรียนให้เอื้อต่อการเป็นแหล่งเรียนรู้ โดยการปรับปรุงและพัฒนาภูมิทัศน์ของสถานศึกษาโดยการทำทางเดินใหม่และนำต้นไม้ป่าชายเลนมาปลูกให้มากขึ้น เช่น ต้นแสม โกงกาง ลำพู โพทะเล และนำสิ่งที่มีความรู้เกี่ยวกับต้นไม้และสัตว์ป่าชายเลนไปติดตามต้นไม้เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาได้ตลอดเวลา และได้มีการจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา และพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ เช่น บริเวณรอบโรงเรียนซึ่งเป็นป่าชายเลน สถานตากอากาศบางปู เมืองโบราณฯซึ่งเป็นการให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ประไพ ปลายเนตร (2543 : 17) ได้ศึกษาการพัฒนาการรู้จักเข้าใจสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหลังเขา จังหวัดสระบุรี ได้กำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้เกี่ยวกับการศึกษาสิ่งแวดล้อมไว้ทุกระดับชั้น โดยเริ่มตั้งแต่การให้ความรู้ความเข้าใจ การปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ บำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ ตลอดจนการแนะนำชักชวนผู้อื่นปฏิบัติตาม โดยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นระดับสูงสุดนั้น ได้ปรากฏเนื้อหาสิ่งแวดล้อมศึกษาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่มีจุดประสงค์หลักคือ การวิเคราะห์ผลดีของการปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุรักษ์ บำรุงศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของผู้เรียนว่า หากนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องแล้ว ย่อมเกิดผลดีต่ออนาคตเรียนและชุมชนได้ ไม่ว่าจะเป็นระยะสั้นหรือในระยะยาว

วิทยา บุญศรีนุ้ย (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูประถมศึกษา ต่อการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประชากรที่ใช้คือ ครูผู้สอนในโรงเรียน

ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 129 คน ซึ่งแหล่งเรียนรู้ที่มีความคิดเห็นมากมีจำนวน 4 รายการ ที่เห็นด้วยอันดับ 1 คือจัดให้มีสวนสมุนไพร ในโรงเรียนเห็นด้วยอันดับมากถึงมากที่สุด จำนวน 2 รายการ ที่เห็นด้วยอันดับ 1 คือจัดให้มีกิจกรรม รายการต่างๆ เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสพักผ่อนหย่อนใจและรักษาความสมดุลเพื่อความยั่งยืนของ สภาพแวดล้อม และเห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวน 5 รายการ เห็นด้วยอันดับ 1 คือ จัดให้มีห้องสมุดที่มี มาตรฐานขึ้นในโรงเรียน ให้นักศึกษามีความรู้และทักษะในการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการทอผ้า และคอมพิวเตอร์

ชลอ ไกรทอง (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินงานสิ่งแวดล้อม ศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน คือด้านกายภาพ ครูมีทัศนคติในระดับปานกลาง ด้านวิชาการครูมีทัศนคติ ในระดับมาก และด้านการบริหารจัดการ ครูมีทัศนคติอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาเปรียบเทียบ ทัศนคติต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนประถมศึกษาจำแนกตามภูมิหลังของครู ปรากฏผล 5 ด้าน คือ ครูเพศหญิงและเพศชายที่มีอายุต่างกันมีประสบการณ์สอนต่างกัน มีทัศนคติไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันและมีประสบการณ์การสอนต่างกันมีทัศนคติไม่แตกต่างกัน

สามารถ รอดสำราญ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเรียน การสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี วัดดูประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเรียน การสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 24 คน ผู้ช่วย ผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ 24 คน หัวหน้าหมวด 192 คน รวมทั้งสิ้น 240 คน เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการ จัดการสอนทั้ง 8 สาระ โดยนำกลุ่มแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อสารสนเทศมาใช้เป็นอันดับสูงสุด รองลงมา ทุกกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง

วาด พายุพล (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ จัดการเรียนรู้อิงโรงเรียนบ้านเมืองเสือ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งการ พัฒนาสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น และ สามารถเป็นข้อเสนอสู่ให้กับโรงเรียนหรือหน่วยงานอื่นที่สนใจ สามารถนำไปใช้และพัฒนา สภาพแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ไพรัช วงษ์ช่วย (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารเกี่ยวกับการใช้ แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ซึ่งบ่งบพเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน เมื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามระดับการศึกษาพบว่า บทบาทเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนในระดับมาก ทั้ง 2 ระดับการศึกษาและเมื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามขนาดโรงเรียน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในระดับมากทั้ง 3 ขนาด

อรุณชัย กัณทภา (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอชะอำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ซึ่งการจัดสภาพแวดล้อมทั้ง 3 ด้านโดยรวม ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ในการจัดสภาพแวดล้อมด้านวิชาการ ด้านการบริหารจัดการ ด้านกายภาพเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นครูที่มีเพศและอายุต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยต่างประเทศ

ลูปตัน (Lupton 1996 : A) ได้วิจัยเรื่องการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศกับการเรียนรู้ตามหลักสูตรประถมศึกษาโดยเน้นบทบาทของครูบรรณารักษ์ในการให้บริการแหล่งเรียนรู้ โดยเก็บข้อมูลจากครูบรรณารักษ์ พบว่าเทคโนโลยีและสารสนเทศได้ทำให้ครูบรรณารักษ์มีบทบาทเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับการกระจายของผู้ใช้ การเข้าถึงเทคโนโลยีและสารสนเทศ

ฟิชเชอร์ และคนอื่นๆ (Fisher and Others 1999 : A) ได้ศึกษาการร่วสร้างหลักสูตรวิทยาศาสตร์ทั่วไปที่ใช้แสดงความคิดกลุ่มสร้างสรรค์ความรู้ที่มีด้วยสภาพแวดล้อมต่อสภาพแวดล้อมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ในประเทศเกาหลี พบว่า นักเรียนระดับเกรด 10 มีการรับรู้สภาพแวดล้อมการเรียนรู้การแสดงความคิดกลุ่มสร้างสรรค์มากกว่านักเรียนระดับเกรด 11 ปีที่ 5 ที่ไม่ได้เรียนหลักสูตรใหม่นี้

เฉินไป (Chen Pai 2003 : 184) ได้ทำการวิจัย เรื่องประเมินความต้องการด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาของครูในโรงเรียนประถมศึกษา ในรัฐแมตซาชูเซตต์ โดยสร้างแบบสอบถามเพื่อจะประเมินความต้องการในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการรับรู้เฉพาะบุคคล ในเรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยกำหนดวิธีการสร้างเครื่องมือ 4 ขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนมากคิดว่าสิ่งแวดล้อมศึกษา มีความสำคัญสำหรับนักเรียนและจำเป็นต้องเรียนรู้ แต่ครูยังไม่รู้รายละเอียดที่ต้องการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษา ตลอดจนมีจิตสำนึกที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม

จากงานวิจัยที่เสนอสรุปได้ว่าสภาพแวดล้อมที่เป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพตามวัย ความถนัดและรักสภาพแวดล้อม ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากแหล่งเรียนรู้และนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนของนักเรียน โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับด้านวิชาการครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และตอบสนองต่อกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน อีกทั้งยังส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์) ผู้วิจัยดำเนินการตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากร ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร 3 คน ครู 37 คน รวมประชากร จำนวน 40 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามเลือกตอบ (Check-list) ถามสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 เป็นแบบสอบถาม โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด.2543:111) โดยกำหนดเป็นค่าระดับความต้องการ ดังนี้

ระดับ	5	หมายถึง ระดับความต้องการพัฒนามากที่สุด
ระดับ	4	หมายถึง ระดับความต้องการพัฒนามาก
ระดับ	3	หมายถึง ระดับความต้องการพัฒนาปานกลาง
ระดับ	2	หมายถึง ระดับความต้องการพัฒนาน้อย
ระดับ	1	หมายถึง ระดับความต้องการพัฒนาน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้

2. ศึกษาแบบสอบถามจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างและปรับปรุงแบบสอบถาม

3. รวบรวมรายละเอียดจากข้อ 1 และข้อ 2 นำมาพิจารณาสังเคราะห์แบบสอบถามซึ่งปรับปรุงมาจากวิทยานิพนธ์เรื่อง ความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานีของ วิทยา บุญศรีนุ้ย เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมงานภาคินพนธ์ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา และการใช้ภาษา แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจปรับ และแก้ไขจากคณะกรรมการ ที่ปรึกษางานภาคินพนธ์แล้ว ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหา และการใช้ภาษา

5. ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญเป็นฉบับสมบูรณ์

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายไปใช้จริงกับกลุ่มประชากรในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียน ถึงครูในโรงเรียนคลองบางแก้ว (ศิริมัยประชาราษฎร์) เพื่อขออนุญาตชี้แจงและเก็บข้อมูล ผู้บริหารและครู และกำหนดวันรับคืนด้วยตนเอง

2. ผู้วิจัยขอรับแบบสอบถามคืนจากผู้บริหาร และครู ตามกำหนดวันนัดหมายด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำจัดกระทำดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อและบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

3. นำผลการคำนวณที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยแบ่งเป็น

1. วิเคราะห์สถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ของคำตอบ และหาค่าร้อยละแล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง
2. วิเคราะห์ระดับความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในภาพรวมรายด้านและรายข้อ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) แล้วนำผลที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ขอบเขตของค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของ เบสท์ (Best 1990 : 190) ดังนี้
 - ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 แสดงว่า ความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับน้อยที่สุด
 - ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 แสดงว่า ความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับน้อย
 - ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 แสดงว่า ความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง
 - ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 แสดงว่า ความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก
 - ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 แสดงว่า ความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัย เรื่อง ศึกษาความต้องการการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของ โรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการเขต 2 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารและครู จำนวน 40 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบสมบูรณ์จำนวน 40 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อได้แบบสอบถามมาผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเสนอผลวิเคราะห์ทั้งหมดตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงใช้สัญลักษณ์ ซึ่งมีความหมายดังนี้

- N แทน จำนวนประชากร
 μ แทน ค่าเฉลี่ย
 σ แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดจำนวน 2 ส่วนคือ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 40 คน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง เพศและอายุ

ข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม		N	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง			
	ผู้บริหาร	3	7.5
	ครู	37	92.5
	รวม	40	100
2. เพศ			
	ชาย	6	15
	หญิง	34	85
	รวม	40	100
3. อายุ			
	น้อยกว่า 30 ปี	7	17.5
	39 – 40 ปี	4	10
	41 – 50 ปี	16	40
	มากกว่า 50 ปี	13	32.5
	รวม	40	100

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 92.5 เป็นเพศหญิงมากที่สุด จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 85 และรองลงมาเป็นเพศชาย 15 คนคิดเป็นร้อยละ 15 มีอายุในช่วง 41-50 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาอายุมากกว่า 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.5 และ อายุ 39 -40 ปี มีน้อยที่สุดจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 10

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การศึกษาค้นคว้าความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ ประหารราษฎร์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของความต้องการพัฒนาด้านแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน

ระดับความต้องการพัฒนาด้านแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านห้องสมุด	3.92	0.89	มาก	3
2. ด้านห้องเรียน	3.88	0.93	มาก	4
3. ด้านห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และห้องปฏิบัติการทางภาษา	4.04	0.92	มาก	1
4. ด้านห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์	3.96	0.85	มาก	2
รวม	3.95	0.89	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความต้องการพัฒนาด้านแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน โดยภาพรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 อยู่ในระดับมาก ถ้าแยกเป็น รายด้านพบว่า ด้านห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และห้องปฏิบัติการทางภาษามีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.08 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 อยู่ในระดับ มาก ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านห้องเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการพัฒนาด้านห้องสมุด

ระดับความต้องการพัฒนาด้านห้องสมุด	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1. จัดให้มีห้องสมุดที่มีมาตรฐานขึ้นในโรงเรียน	3.90	0.84	มาก	3
2. มีการแนะนำให้นักเรียนรู้ระเบียบการใช้ห้องสมุด	3.85	0.94	มาก	4
3. จัดหาหนังสือเข้าห้องสมุดควรสอดคล้องกับ หลักสูตรทุกสาระวิชา	3.77	0.99	มาก	5
4. จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า ของนักเรียน	4.00	0.81	มาก	2
5. มีการพัฒนาบุคลากรห้องสมุดให้มีความรู้ ความสามารถในการบริหารและให้บริการห้องสมุด	4.07	0.85	มาก	1
รวม	3.91	0.88	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับความต้องการพัฒนาด้านห้องสมุด โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 ถ้าแยกเป็นรายข้อพบว่า มีการพัฒนาบุคลากรห้องสมุดให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารและให้บริการห้องสมุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.07 อยู่ในระดับ มาก รองลงมาคือ จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 อยู่ในระดับ มาก ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ จัดหาหนังสือเข้าห้องสมุดควรสอดคล้องกับหลักสูตรทุกสาระรายวิชา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการพัฒนาด้านห้องเรียน

ระดับความต้องการพัฒนาด้านห้องเรียน	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
6. จัดให้มีสื่อตกลงของห้องเรียน	3.82	0.93	มาก	3
7. จัดที่นั่งเพียงพอกับจำนวนนักเรียน	4.05	0.98	มาก	1
8. จัดให้มีสัญลักษณ์ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ไว้ในอันที่ควร	4.05	0.98	มาก	1
9. จัดให้มีมุมอนามัย เครื่องมือทำ ความสะอาด	3.72	0.84	มาก	5
10. จัดให้มีมุมสบาย จัดให้เป็นระเบียบ ประดับ ตกแต่งเพื่อความสดชื่นสวยงาม	3.85	0.94	มาก	2
11. จัดให้มีชั้นเก็บผลงานนักเรียน	3.77	0.89	มาก	4
รวม	3.88	0.93	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า ระดับความต้องการพัฒนาด้านห้องเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ถ้าแยกเป็นรายข้อพบว่าจัดที่นั่งเพียงพอกับจำนวนนักเรียน , จัดให้มีสัญลักษณ์ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ไว้ในที่อันควร มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.05 อยู่ในระดับ มาก รองลงมาคือจัดให้มีมุมสบายจัดให้เป็นระเบียบ ประดับตกแต่งเพื่อความสดชื่นสวยงาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 อยู่ในระดับ มาก ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ จัดให้มีมุมอนามัยเครื่องมือทำความสะอาด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการพัฒนาด้านห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และ
ห้องปฏิบัติการทางภาษา

ระดับความต้องการพัฒนาด้านห้องปฏิบัติการ คอมพิวเตอร์และห้องปฏิบัติการทางภาษา	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
12. จัดให้มีห้องปฏิบัติการทางภาษาและ ห้องคอมพิวเตอร์ขึ้นในโรงเรียน	3.95	0.95	มาก	4
13. ให้มีบุคลากรที่มีความรู้และทักษะในการใช้ เครื่องมือ อุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการทางภาษา และคอมพิวเตอร์	4.07	0.88	มาก	2
14. จัดให้มีอุปกรณ์ทางภาษาและคอมพิวเตอร์อย่าง เพียงพอแก่นักเรียน	4.02	0.97	มาก	3
15. จัดให้มีกิจกรรมปฏิบัติการทางภาษาและ คอมพิวเตอร์	4.10	0.87	มาก	1
รวม	4.04	0.92	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า ระดับความต้องการพัฒนาด้านห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และ
ห้องปฏิบัติการทางภาษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ถ้าแยกเป็นรายข้อ
พบว่า จัดให้มีกิจกรรมปฏิบัติการทางภาษาและคอมพิวเตอร์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.10 อยู่ใน
ระดับ มาก รองลงมา คือ ให้มีบุคลากรที่มีความรู้และทักษะในการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ใน
ห้องปฏิบัติการทางภาษาและคอมพิวเตอร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 อยู่ในระดับ มาก ส่วนที่มีค่าเฉลี่ย
น้อยที่สุดคือ จัดให้มีห้องปฏิบัติการทางภาษาและห้องคอมพิวเตอร์ขึ้นในโรงเรียน โดยมีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 3.95 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการพัฒนาด้านห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์

ระดับความต้องการพัฒนาด้านห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
16. จัดให้มีกิจกรรมปฏิบัติการทางภาษาและคอมพิวเตอร์	3.95	0.81	มาก	3
17. จัดทำตารางการใช้ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์	3.95	0.81	มาก	3
18. จัดหาวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือวิทยาศาสตร์ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน	4.00	0.96	มาก	1
19. จัดเก็บและรักษาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือวิทยาศาสตร์ให้เป็นระบบ หมดหมู่	3.97	0.80	มาก	2
20. จัดให้มีการแนะนำการใช้และการจัดเก็บอุปกรณ์อย่างชัดเจน	3.92	0.88	มาก	4
รวม	3.96	0.85	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่าระดับความต้องการพัฒนาด้านห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 ถ้าแยกเป็นรายข้อพบว่า จัดหาวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือวิทยาศาสตร์ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.00 อยู่ในระดับ มาก รองลงมา คือ จัดเก็บและรักษาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือวิทยาศาสตร์ให้เป็นระบบ หมดหมู่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 อยู่ในระดับ มาก ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ จัดให้มีการแนะนำการใช้และการจัดเก็บอุปกรณ์อย่างชัดเจนโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการพัฒนาด้านแหล่งเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน

ระดับความต้องการพัฒนาด้านแหล่งเรียนรู้ ภายนอกห้องเรียน	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
5. ด้านสนามกีฬา	3.92	0.91	มาก	4
6. ด้านแปลงเกษตร เรือนเพาะชำ โรงเรือน	4.02	0.85	มาก	1
7. ด้านสวนสมุนไพร	3.96	0.91	มาก	3
8. ด้านสวนพฤกษศาสตร์	3.97	0.88	มาก	2
รวม	3.96	0.88	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า ระดับความต้องการพัฒนาด้านแหล่งเรียนรู้ภายนอกห้องเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย 3.96 ถ้าแยกเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก แปลงเกษตร เรือนเพาะชำ โรงเรือนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.02 อยู่ในระดับ มาก รองลงมาคือ สวนพฤกษศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 อยู่ในระดับ มาก ส่วนที่มีค่าน้อยที่สุดคือ สนามกีฬา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการพัฒนาด้านสนามกีฬา

ระดับความต้องการพัฒนาด้านสนามกีฬา	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
21. จัดให้มีสนามกีฬาทุกประเภทที่ได้มาตรฐาน และสอดคล้องกับหลักสูตรทุกระดับชั้น	4.02	0.94	มาก	2
22. มีวัสดุและอุปกรณ์กีฬาทุกประเภทและพร้อมใช้	3.82	0.93	มาก	4
23. มีวัสดุและอุปกรณ์กีฬาทุกประเภทอย่าง เพียงพอกับจำนวนนักเรียน	4.05	0.87	มาก	1
24. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการกีฬา ทุกประเภท	3.80	0.91	มาก	5
25. จัดให้มีการแนะนำการใช้ การรักษาและ การจัดเก็บอุปกรณ์กีฬา	3.90	0.92	มาก	3
รวม	3.92	0.91	มาก	

จากตารางที่ 8 พบว่า ระดับความต้องการพัฒนาด้านสนามกีฬา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ถ้าแยกเป็นรายข้อพบว่า มีวัสดุและอุปกรณ์กีฬาทุกประเภทอย่างเพียงพอกับจำนวนนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.05 อยู่ในระดับ มาก รองลงมา จัดให้มีสนามกีฬาทุกประเภทที่ได้มาตรฐาน และสอดคล้องกับหลักสูตรทุกระดับชั้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 อยู่ในระดับ มาก ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการกีฬาทุกประเภท โดย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการพัฒนาด้านแปลงเกษตร เรือนเพาะชำ โรงเรือน

ระดับความต้องการพัฒนาด้านแปลงเกษตร เรือนเพาะชำ โรงเรือน	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
26. จัดให้มีพื้นที่สำหรับเป็นแปลงเกษตรเรือนเพาะชำ โรงเรือนเป็นสัดส่วนชัดเจนและพร้อมใช้	4.05	0.93	มาก	2
27. จัดให้มีวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือการเกษตร ที่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน	4.00	0.84	มาก	3
28. มีการวางแผนการใช้ประโยชน์จากแปลงเกษตร เรือนเพาะชำ โรงเรือนอย่างคุ้มค่า	3.95	0.90	มาก	4
29. มีการแนะนำให้นักเรียนรู้จักวิธีใช้ บำรุงรักษา ดูแลซ่อมแซมวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือเกษตร ให้พร้อมใช้	4.07	0.72	มาก	1
รวม	4.02	0.85	มาก	

จากตารางที่ 9 พบว่า ระดับความต้องการพัฒนาด้านแปลงเกษตร เรือนเพาะชำ โรงเรือน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 ถ้าแยกเป็นรายข้อพบว่ามีการแนะนำให้นักเรียนรู้จักวิธีใช้ บำรุงรักษา ดูแลซ่อมแซมวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือเกษตรให้พร้อมใช้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.07 อยู่ในระดับ มาก รองลงมา คือ จัดให้มีพื้นที่สำหรับเป็นแปลงเกษตร เรือนเพาะชำ โรงเรือนเป็นสัดส่วนชัดเจนและพร้อมใช้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 อยู่ในระดับ มาก ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดมีการวางแผนการใช้ประโยชน์จาก แปลงเกษตร เรือนเพาะชำ โรงเรือนอย่างคุ้มค่า โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการพัฒนาด้านสวนสมุนไพร

ระดับความต้องการพัฒนาด้านสวนสมุนไพร	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
30. จัดให้มีสวนสมุนไพรขึ้นในโรงเรียน	4.10	0.92	มาก	1
31. ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อวางแผนการเรียนการสอนใช้สวนสมุนไพรให้เป็นแหล่งเรียนรู้	4.00	0.90	มาก	2
32. จัดทำคู่มือการใช้สวนสมุนไพรให้เกิดประโยชน์กับการเรียนการสอนวิชาต่างๆ	3.90	0.90	มาก	3
33. ใช้กิจกรรมการเรียนการสอนผลิตยาสมุนไพรเพื่อเป็นผลิตภัณฑ์ ผลงานนักเรียน	3.82	0.93	มาก	4
รวม	3.96	0.91	มาก	

จากตารางที่ 10 พบว่า ระดับความต้องการพัฒนาด้านสวนสมุนไพร โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 ถ้าแยกเป็นรายข้อพบว่า จัดให้มีสวนสมุนไพรขึ้นในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.10 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อวางแผนการเรียนการสอนใช้สวนสมุนไพรให้เป็นแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 อยู่ในระดับ มาก ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ใช้กิจกรรมการเรียนการสอนผลิตยาสมุนไพรเพื่อเป็นผลิตภัณฑ์ ผลงานนักเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการพัฒนาด้านสวนพฤกษศาสตร์

ระดับความต้องการพัฒนาด้านสวนพฤกษศาสตร์	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
34. จัดให้มีสวนพฤกษศาสตร์ในบริเวณโรงเรียน	3.82	0.98	มาก	6
35. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสวนพฤกษศาสตร์ กับหลักสูตร	3.90	0.87	มาก	4
36. จัดกิจกรรมให้นักเรียนมีความรู้และมีส่วนร่วม ในการบำรุงดูแลรักษาสวนพฤกษศาสตร์	4.07	0.72	มาก	2
37. มีการพานักเรียนไปทัศนศึกษาบริเวณป่าไม้ นอกบริเวณโรงเรียน	4.12	0.85	มาก	1
38. มีการนำเอาพันธุ์ไม้บริเวณป่าไม้นอกบริเวณ โรงเรียนมาปลูกในโรงเรียน	3.87	0.85	มาก	5
39. มีการจัดทำป้ายชื่อพืชในบริเวณโรงเรียน	3.95	0.95	มาก	3
40. จัดให้มีการฟื้นฟูและส่งเสริมการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้และการรักษาความสมดุล เพื่อความยั่งยืนของสภาพแวดล้อมธรรมชาติ	4.07	0.91	มาก	2
รวม	3.97	0.88	มาก	

จากตารางที่ 11 พบว่า ระดับความต้องการพัฒนาด้านสวนพฤกษศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 ถ้าแยกเป็นรายข้อพบว่า มีการพานักเรียนไปทัศนศึกษาบริเวณป่าไม้นอกบริเวณโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.12 อยู่ในระดับ มาก รองลงมา คือ จัดกิจกรรมให้นักเรียนมีความรู้และมีส่วนร่วมในการบำรุงดูแลรักษาสวนพฤกษศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 อยู่ในระดับ มาก ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ จัดให้มีสวนพฤกษศาสตร์ในบริเวณโรงเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องศึกษาความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือผู้บริหาร บุคลากรสายผู้สอน จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยสรุปผลได้ดังนี้ ระดับการศึกษาความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พิจารณาผลการวิจัยโดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าความต้องการพัฒนาด้านแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อยดังนี้ 1. ด้านห้องคอมพิวเตอร์ 2. ด้านห้องวิทยาศาสตร์ 3. ด้านห้องสมุด 4. ด้านห้องเรียน ความต้องการพัฒนาด้านแหล่งเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1. ด้านแปลงเกษตร เรือนเพาะชำ โรงเรือน 2. ด้านสวนพฤกษศาสตร์ 3. ด้านสวนสมุนไพร 4. ด้านสนามกีฬา

เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน

1. ความต้องการพัฒนาด้านแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน

1.1 ด้านห้องสมุด ความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่าข้อที่ต้องการพัฒนามากที่สุดคือ มีการพัฒนาบุคลากรห้องสมุดให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารและให้บริการห้องสมุด สำหรับข้อที่ต้องการพัฒนาน้อยที่สุด คือ จัดหาหนังสือเข้าห้องสมุด ควรสอดคล้องกับหลักสูตรทุกสาระวิชา

1.2 ด้านห้องเรียน ความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่าข้อที่ต้องการพัฒนามากที่สุดคือ จัดที่นั่งเพียงพอกับจำนวนนักเรียน, จัดให้มีสัญลักษณ์ชาติ ศาสนา

พระมหากษัตริย์ไว้ในที่อันควร สำหรับข้อที่ต้องการพัฒนาน้อยที่สุด คือ จัดให้มีมุนามัย เครื่องมือ ทำความสะอาด

1.3 ด้านห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และห้องปฏิบัติการทางภาษา ความต้องการพัฒนายู่ในระดับ มาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ต้องการพัฒนามากที่สุดคือ จัดให้มีกิจกรรมปฏิบัติการทางภาษาและคอมพิวเตอร์ สำหรับข้อที่ต้องการพัฒนาน้อยที่สุด คือ จัดให้มีห้องปฏิบัติการทางภาษาและห้องคอมพิวเตอร์ขึ้นในโรงเรียน

1.4 ด้านห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ความต้องการพัฒนายู่ในระดับ มาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ต้องการพัฒนามากที่สุดคือ จัดหาวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือวิทยาศาสตร์ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน สำหรับข้อที่ต้องการพัฒนาน้อยที่สุด คือ จัดให้มีมรรยาธและการใช้และการจัดเก็บอุปกรณ์อย่างชัดเจน

2. ความต้องการพัฒนาด้านแหล่งเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน

2.1 ด้านสนามกีฬา ความต้องการพัฒนายู่ในระดับ มาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ต้องการพัฒนามากที่สุดคือ มีวัสดุและอุปกรณ์กีฬาทุกประเภทอย่างเพียงพอกับจำนวนนักเรียน สำหรับข้อที่ต้องการพัฒนาน้อยที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการกีฬาทุกประเภท

2.2 ด้านแปลงเกษตร เรือนเพาะชำ โรงเรือน ความต้องการพัฒนายู่ในระดับ มาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ต้องการพัฒนามากที่สุดคือ มีการแนะนำให้นักเรียนรู้จักวิธีใช้บำรุงรักษาดูแล ซ่อมแซมวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือเกษตรให้พร้อมใช้ สำหรับข้อที่ต้องการพัฒนาน้อยที่สุด คือ จัดให้มีวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือการเกษตรที่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน

2.3 ด้านสวนสมุนไพร ความต้องการพัฒนายู่ในระดับ มาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ต้องการพัฒนามากที่สุดคือ จัดให้มีสวนสมุนไพรขึ้นในโรงเรียน สำหรับข้อที่ต้องการพัฒนา น้อยที่สุด คือ ใช้กิจกรรมการเรียนการสอนผลิตยาสมุนไพรเพื่อเป็นผลิตภัณฑ์ผลงานนักเรียน

2.4 ด้านสวนพฤกษศาสตร์ ความต้องการพัฒนายู่ในระดับ มาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ต้องการพัฒนามากที่สุดคือ มีการพานักเรียนไปทัศนศึกษาบริเวณป่าไม้นอกบริเวณโรงเรียน สำหรับข้อที่ต้องการพัฒนาน้อยที่สุด คือ มีการนำเอาพันธุ์ไม้บริเวณป่าไม้นอกบริเวณโรงเรียนมาปลูกในบริเวณโรงเรียน

การอภิปรายผล

จากการวิจัยการศึกษาความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ ประชาราษฎร์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

1. จากการวิจัยการศึกษาความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 4 รายการ ต้องการพัฒนามาก คือ ด้านห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ และห้องปฏิบัติการทางภาษา ด้านห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ซึ่งแสดง ให้เห็นว่า ผู้บริหาร ครู มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และห้องปฏิบัติการทางภาษา สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยจัดให้มีอุปกรณ์ทางภาษาและคอมพิวเตอร์อย่างพอเพียง กับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับวิชา บุญศรีนุ้ย (2545 : 61) ว่าห้องปฏิบัติการทางภาษาหมายถึง ห้องสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการนำเสนอด้วยภาพและเสียงในระบบสื่อประสม หรือ แหล่งความรู้ที่ให้บริการได้ทั้งภาพและเสียงด้วยระบบสื่อประสมสามารถให้บริการเป็นรายบุคคลหรือ กลุ่มห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ “การเปลี่ยนแปลงในเทคโนโลยีการศึกษาในขณะนี้กำลังมีอิทธิพล อย่างยิ่งกับวิธีการถ่ายทอดความรู้ทุกระดับการเรียน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมิใช่เป็นการเลิก บทบาทของครูตรงกันข้ามบทบาทของครูเพิ่มขึ้น” นอกจากนี้ยังตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ตามระบบการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งสอดคล้อง กับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541 : 185) ที่ว่า ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ เป็นส่วนหนึ่งของ ปัจจัยในองค์ประกอบของระบบการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมการเรียน การสอนจากกระบวนการที่ครูเป็นศูนย์กลางมามุ่งเน้นให้นักเรียนเรียนอย่างมีความสุขตามความสนใจไม่รู้และ วิธีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผู้เรียน ครูควรจัดกิจกรรมและใช้ห้องปฏิบัติการให้เกิดประโยชน์สูงสุดใช้ เทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสม ดังนั้นครูต้องมีพื้นฐานในวิชาวิทยาศาสตร์มีความสามารถในการ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้มีวัสดุและเครื่องมือ ในการเรียนอย่างเพียงพอ

2. จากการศึกษาวิจัยความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน พบว่าโดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 4 รายการ ได้แก่ ด้านสวนสมุนไพร ด้านแปลงเกษตร เรือนเพาะชำ โรงเรือน ด้านสวนพฤกษศาสตร์ ด้านสนามกีฬา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครู มีความตระหนัก และเห็นความสำคัญของสวนสมุนไพร เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียนในระดับมากซึ่งสอดคล้อง กับ วิชา บุญศรีนุ้ย (2545 : 63) ว่า การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้เพื่อนำสรรพคุณ ของพืชไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น และยังเห็นความสำคัญว่าควรจัดให้มีแปลงเกษตร เรือนเพาะชำ โรงเรือนให้เป็นสัดส่วนสำหรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ

แนวคิดของ กวีศรี วานิชกุล (2543 : 2) ที่ว่า “สถานเพาะชำหมายถึง สถานที่ที่มีการเพาะขยาย และชำต้นไม้อื่นๆก่อนที่จะนำไปปลูกในแปลงปลูกหรือสถานที่ปลูกถาวรต่อไป”

ดังนั้นผู้บริหารซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตร จึงควรจัดให้ครูได้วิเคราะห์ศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจนเข้าใจและร่วมมือกันพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเลือกใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้เหมาะสมกับผู้เรียน รวมทั้งส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้อง กับพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวเกี่ยวกับแหล่ง เรียนรู้ในมาตรา 25 กล่าวว่า รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกรูปแบบได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล แหล่งการเรียนรู้อื่น อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การเรียนการสอนทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกใน ยุคปัจจุบัน โดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเปลี่ยนสังคมไทย ให้เข้มแข็ง 3 ด้าน คือ สังคม คุณภาพ ที่พัฒนาคนไทยให้เป็นคนเก่ง คนดี มีคุณธรรม เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาที่คนทุกคนเรียนรู้ ได้ตลอดชีวิต มีการส่งเสริมภูมิปัญญาและต่อยอดความคิดให้ก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของ กระแสโลกสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทร รู้รักสามัคคีภูมิปัญญาในชาติและท้องถิ่นของตน จากหลักการ ดังกล่าวจึงควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เป็นแหล่งที่ศึกษาได้ด้วยตนเองและตลอดชีวิต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

จากการศึกษาความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ ประชาราษฎร์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ เพื่อเป็น แนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนดังนี้

1. ด้านห้องสมุด ควรจัดหาหนังสือเข้าห้องสมุดควรสอดคล้องกับหลักสูตรทุกสาระวิชาและ เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ควรจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าของนักเรียนเพื่อสร้างนิสัย รักการอ่าน และรู้จักการค้นคว้า
2. ด้านห้องเรียน ควรจัดให้มีมุมสบาย เป็นระเบียบระดับตักนั่งเพื่อความผ่อนคลายช่วยงาน นักเรียนจะได้รู้สึกสบายและควรมีเครื่องมือทำความสะอาด ในแต่ละห้องให้เพียงพอเช่น ไม้กวาดขยะ ที่ตักขยะ ถังใส่ขยะ นักเรียนจะได้รู้จักรักษาความสะอาด มีระเบียบและเรียนอย่างมีความสุข
3. ด้านห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และห้องปฏิบัติการทางภาษาควรจัดอุปกรณ์ทางภาษา และคอมพิวเตอร์อย่างเพียงพอกับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนจะได้ปฏิบัติจริงและก้าวทันต่อเหตุการณ์โลก

4. ด้านห้องวิทยาศาสตร์ ควรจัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือวิทยาศาสตร์ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน เพื่อที่นักเรียนจะได้ปฏิบัติได้ด้วยตนเองและจะได้รู้จักการคิดวิเคราะห์

5. ด้านสนามกีฬา ควรจัดให้มีสนามกีฬาทุกประเภทที่ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับหลักสูตร ทุกระดับชั้น และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกีฬาทุกประเภท นักเรียนจะได้มีทางเลือกในการเล่นกีฬาที่ตนชอบจะได้มีสุขภาพที่แข็งแรง

6. ด้านแปลงเกษตร เรือนเพาะชำ โรงเรือน ควรจัดให้มีพื้นที่สำหรับเป็นแปลงเกษตร เรือนเพาะชำ โรงเรือน เป็นสัดส่วนชัดเจนและพร้อมใช้ และมีการวางแผนการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าคือให้นักเรียนได้รู้จักการสร้างอาชีพโดยการปลูกพืชผักไว้ขาย

7. ด้านสวนสมุนไพร ควรจัดให้มีขึ้นในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนจะได้รู้จักพืชสมุนไพรและใช้กิจกรรมการเรียนการสอนผลิตยาสมุนไพรเพื่อเป็นผลิตภัณฑ์และผลงานนักเรียน

8. ด้านสวนพฤกษศาสตร์ ควรจัดให้มีการฟื้นฟูและส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และการรักษาความสมดุลเพื่อความยั่งยืนของสภาพแวดล้อมธรรมชาติ โดยการให้นักเรียนนำพืชที่มีอยู่ในชุมชนมาปลูกในโรงเรียนเพื่อที่จะได้เป็นแหล่งเรียนรู้และให้นักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบดูแลจะได้รู้จักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้มีประโยชน์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอให้มีการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์)

2. ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์)

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2545**.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **แนวดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2544). **การพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและท้องถิ่นเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศาสนา.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , สำนักงาน.(2550). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ (พ.ศ. 2550-2554)**. กรุงเทพมหานคร.ศูนย์พิมพ์อักษรกิจ.
- คลองบางแก้ว,โรงเรียน.(2550). **แผนปฏิบัติการประจำปี 2550 โรงเรียนคลองบางแก้ว**.สมุทรปราการ : โรงเรียนคลองบางแก้ว
- จินตนา ลีลาสุวณิชย์ (2545). **การศึกษาความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 71 (ก่อสร้างคลองด่าน)** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 2. ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- ชลอ ไกรทอง. (2546). **พรรณของครูต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนประถมศึกษา** สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ชูศักดิ์วิจิษฐ์ แสงปัญญา. "ห้องสมุด : แหล่งเรียนรู้ที่ผู้บริหารไม่ควรลืมในการปฏิรูปการศึกษา". **วารสารวิชาการ** 6,(9), 42-45.
- เชิดชู กาฬวงศ์. (2545 เมษายน). "ทำอย่างไรให้เด็กชอบมาโรงเรียน" **วารสารวิชาการ** 5,(3), 20
- นิพนธ์ น้อยจินดา. (2548). **การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทราเขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- บุญเสริม ฤทธาภิรมย์. (เมษายน 2536). "สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ครูที่พูดไม่ได้แต่สอนได้" **ประชาศึกษา** 7,(1), 23-29.
- ประเวศ วะสี. (มกราคม 2542). **"วิสัยทัศน์กระบวนการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน"** กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช

- ไพพรรณ เกียรติโชติชัย. (2546). การศึกษาบนเส้นทางธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร : ดอกหญ้า 2000
- ไพรัช วัชรชัย. (2548). บทบาทของผู้บริหารเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุราษฎร์ธานีเขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- แฟร์เท็กซ์มวยไทย ฟิตเนส. (2550). แหล่งเรียนรู้ออนไลน์. เข้าถึงได้จาก : <http://www.Muaythaifairtex.com> [2550 ธันวาคม 20]
- ระวีวรรณ ชินะตระกูล. (2540). การศึกษากระบวนการสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์
- ราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (2545). 119, (125), 8-29.
- วาศ พายุพล. (2546). การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนบ้านเมืองเสือ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม วิทยะเชิงปฏิบัติการ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วาสนา กันหาสุข. (2547). การนำเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา. ภาคนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วิจิตร ศรีตะอาน. (2523). ปรัชญาร่วมสมัย. (เอกสารการสอนชุดวิชาพื้นฐานการศึกษา เล่ม 2 หน่วย 7). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิทยา บุญศรีนัย. (2545). ความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชัยบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิรัตน์ บัวขาว. (สิงหาคม 2538). “สภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน” ประชาศึกษา. 11, (3), 38
- สามารถ รอดสำราญ. (2546). การใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สาโรช บัวศรี. (2530). การศึกษาแผนใหม่หรือการศึกษาแบบพิพัฒนาการ (Progressive Education). ในศาสตราจารย์ดร.สาโรช บัวศรี ปราชญ์ผู้ทรงศีล. จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสที่ศาสตราจารย์ดร.สาโรช บัวศรีมีอายุครบ 6 รอบ พุทธศักราช 2531. กรุงเทพมหานคร : มิตรสัมพันธ์ กราฟฟิคอาร์ต.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. 2549. แหล่งเรียนรู้ออนไลน์. เข้าถึงได้จาก :

<http://www.kkzone1.go.th> [2549 พฤศจิกายน 5]

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). แนวคิดและแนวปฏิบัติการบริหาร

ห้องปฏิบัติ 3 ห้อง ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา

ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

อนุตร ขอสันติวัฒน์. (2548). ศึกษาการบริหารการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่ง

เรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ

ประถมศึกษา จังหวัดพังงา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ภูเก็ต.

อรุณชัย กัณทภา. (2548) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียน

ประถมศึกษา อำเภอยะลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

Chen Pai Jen.(2003). Environmental education needs assessment among elementary school teachers in Massachusetts. Dissertation Abstracts International.532 (June) : 4017-A

Cronbach, Lee J.(1990). Essentials of Psychological Testing.(3rd ed). New York : Harper & Colline Publishers.

Fesher,Darrell;Fraser,BarryJ;Kim,Hau-Baik." Assessment and Investigation of Science Learning Environments in Korea, " Dissertation Abstracts International. 17(02):239 November,1999

Gagne,R.M.(1970). The Condition of learning. (2nd ed). New York : Holt, Rinehart and Winston.

Hilgard,E.R. (1975). Introduction to psychology. New York : Harcourt Brance Jovanovich.

Klein, S.B. (1991). Learning. New York : Mc. Graw Hill. Knowles, Malcolm. (1975). Self directed Learning : A guide for learners and teachers. Chicago : Association Press.

- Lupton, P.1996 " **Facilitation the Integration of Information Technology into the Primary Curriculum : Part of the teacher Librarian's Role, "** [online].
Available : <http://www.Eric.Ed.Gov/Eric> search Result,(10 March 2005)
- Rohwer, W.D. and J.R.B. – Howe. (1980). **Educational Psychology**. New York : Holt Rine heart and winton .
- Thorndike,R.L. (1995). **Measurement of education**. New York : Willey Son
- Skager, Rodney. (1978). **Life long education and evaluation Prastice**. Oxford : Franfurt : UNESCO Institute for Evaluation.
- Zimbado, P.G. (1979). **Psychology and life**. (10th ed). Glenview, IL : Scott Foresman.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม

ที่ ศธ 0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

20 สิงหาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการเอกชัย พักซ้อน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางนิรติกา ล่ำรวมสุข นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปัจจุบันกำลังศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง "ศึกษาความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2"

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณา เห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยในเรื่องดังกล่าวของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5040

โทรสาร 0-2472-5412

ที่ ศธ 0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

20 สิงหาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการบุญเลิศ กล่าวหาว่า

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางนิรติกาถ ลำรวมสุข นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปัจจุบันกำลังศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง "ศึกษาความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2"

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณา เห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยในเรื่องดังกล่าวของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นิตี์ เหมทานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5040

โทรสาร 0-2472-5412

ที่ ศธ 0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

20 สิงหาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รองผู้อำนวยการราพร พิทยานนท์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางนิรติกา ล้ำรวมสุข นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปัจจุบันกำลังศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง "ศึกษาความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2"

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณา เห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยในเรื่องดังกล่าวของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5040

โทรสาร 0-2472-5412

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ศึกษาความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีความประสงค์ที่จะศึกษาเรื่อง “ ศึกษาความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์)” เพื่อต้องการทราบความต้องการและระดับในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์)

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนคลองบางแก้ว
(ภิรมย์ประชาราษฎร์)

3. กรุณาอ่านแบบสอบถามโดยละเอียดและตอบคำถามตามสภาพที่เป็นจริงให้สมบูรณ์ทุกข้อ

ข้อ

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

(นางนิวัติกาต สัมรวมสุข)

นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง

ศึกษาความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนคลองบางแก้ว (กฤษฎีประชาราษฎร์)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ตำแหน่ง

() ผู้บริหาร

() ครูผู้สอน

2. เพศ

() ชาย

() หญิง

3. อายุ

() น้อยกว่า 30 ปี

() 31 — 40 ปี

() 41 — 50 ปี

() มากกว่า 50 ปี

**ตอนที่ 2 ความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว
(ภิรมย์ประชาราษฎร์)**

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสภาพความต้องการและระดับความต้องการที่ตรงกับ
สภาพความเป็นจริงเพียงข้อละ ช่องเดียว จากมากที่สุด ลดหลั่นจนถึงน้อยที่สุด

ระดับ 5 หมายถึง ระดับความต้องการพัฒนามากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ระดับความต้องการพัฒนามาก

ระดับ 3 หมายถึง ระดับความต้องการพัฒนาปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ระดับความต้องการพัฒนาน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ระดับความต้องการพัฒนาน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

รายการ	ระดับความต้องการพัฒนา				
	5	4	3	2	1
ท่านมีความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
1. จัดให้มีห้องสมุดที่มีมาตรฐานขึ้นในโรงเรียน		/			
2. จัดให้มีชั่วโมงนักเรียนเข้าห้องสมุด	/				

อธิบายความหมาย

ข้อ 1 ถ้าท่านเลือกหมายเลข 4 หมายความว่าเรื่อง การจัดให้มีห้องสมุดที่มีมาตรฐานขึ้นในโรงเรียน
ควรมีการพัฒนาในระดับมาก

ข้อ 2 ถ้าท่านเลือกหมายเลข 5 หมายความว่า การจัดให้มีชั่วโมงนักเรียนเข้าห้องสมุดควรมีการ
พัฒนาในระดับมากที่สุด

ข้อ	สภาพแหล่งเรียนรู้	ระดับความต้องการพัฒนา				
		5	4	3	2	1
1	ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน					
	<u>ด้านห้องสมุด</u>					
1	จัดให้มีห้องสมุดที่มีมาตรฐานขึ้นในโรงเรียน					
2	มีการแนะนำให้นักเรียนรู้ระเบียบการใช้ห้องสมุด					
3	จัดหาหนังสือเข้าห้องสมุดครอบคลุมคล้อยกับหลักสูตร ทุกสาระวิชา					
4	จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน					
5	มีการพัฒนาบุคลากรห้องสมุดให้มีความรู้ความ สามารถในการบริหารและให้บริการห้องสมุด					
6	<u>ด้านห้องเรียน</u>					
	จัดให้มีข้อตกลงของห้องเรียน					
7	จัดที่นั่งเพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
8	จัดให้มีสัญลักษณ์ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ไว้ ในที่อันควร					
9	จัดให้มีมุมอนามัย เครื่องมือทำความสะอาด					
10	จัดให้มีมุมสบาย จัดให้เป็นระเบียบ ประดับตกแต่ง เพื่อความสดชื่นสวยงาม					
11	จัดให้มีชั้นเก็บผลงานนักเรียน					
12	<u>ด้านห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และห้องปฏิบัติการทาง ภาษา</u>					
	จัดให้มีห้องปฏิบัติการทางภาษาและห้องคอมพิวเตอร์ ขึ้นในโรงเรียน					
13	ให้มีบุคลากรที่มีความรู้และทักษะในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการทางภาษาและคอมพิวเตอร์					
14	จัดให้มีอุปกรณ์ทางภาษาและคอมพิวเตอร์อย่าง เพียงพอกับนักเรียน					

ข้อ	สภาพแหล่งเรียนรู้	ระดับความต้องการพัฒนา				
		5	4	3	2	1
15	จัดให้มีกิจกรรมปฏิบัติการทางภาษาและคอมพิวเตอร์					
16	ด้านห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ จัดให้มีห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ขึ้นในโรงเรียน					
17	จัดทำตารางการใช้ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์					
18	จัดหาวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือวิทยาศาสตร์ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
19	จัดเก็บและรักษาวัสดุและอุปกรณ์เครื่องมือวิทยาศาสตร์ให้เป็นระบบ หมวดหมู่					
20	จัดให้มีการแนะนำการใช้และการจัดเก็บอุปกรณ์อย่างชัดเจน					
21	ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน สนามกีฬา จัดให้มีสนามกีฬาทุกประเภทที่ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับหลักสูตรทุกระดับชั้น					
22	มีวัสดุและอุปกรณ์กีฬาทุกประเภทและพร้อมใช้					
23	มีวัสดุและอุปกรณ์กีฬาทุกประเภทอย่างเพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
24	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการกีฬาทุกประเภท					
25	จัดให้มีการแนะนำการใช้ การรักษาและการจัดเก็บอุปกรณ์กีฬา					
26	ด้านแปลงเกษตร เรือนเพาะชำ โรงเรือน จัดให้มีพื้นที่สำหรับเป็นแปลงเกษตร เรือนเพาะชำ โรงเรือนเป็นสัดส่วนชัดเจนและพร้อมใช้					
27	จัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือการเกษตรที่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน					

ข้อ	สภาพแหล่งเรียนรู้	ระดับความต้องการพัฒนา				
		5	4	3	2	1
28	มีการวางแผนการใช้ประโยชน์จากแปลงเกษตร เรือนเพาะชำ โรงเรือนอย่างคุ้มค่า					
29	มีการแนะนำให้นักเรียนรู้จักวิธีใช้ บำรุงรักษา ดูแล ซ่อมแซมวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือเกษตรให้พร้อมใช้					
30	ด้านสวนสมุนไพร จัดให้มีสวนสมุนไพรขึ้นในโรงเรียน					
31	ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อวางแผนการเรียนการสอน สอนใช้สวนสมุนไพรให้เป็นแหล่งเรียนรู้					
32	จัดทำคู่มือการใช้สวนสมุนไพรให้เกิดประโยชน์กับการ เรียนการสอนวิชาต่างๆ					
33	ใช้กิจกรรมการเรียนการสอนผลิตยาสมุนไพรเพื่อเป็น ผลิตภัณฑ์ ผลงานนักเรียน					
34	ด้านสวนพฤกษศาสตร์ จัดให้มีสวนพฤกษศาสตร์ในบริเวณโรงเรียน					
35	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสวนพฤกษศาสตร์กับ หลักสูตร					
36	จัดกิจกรรมให้นักเรียนมีความรู้และมีส่วนร่วมในการ บำรุงดูแลรักษาสวนพฤกษศาสตร์					
37	มีการพานักเรียนไปทัศนศึกษาบริเวณป่าไม้นอก บริเวณโรงเรียน					
38	มีการนำเอาพันธุ์ไม้บริเวณป่าไม้นอกบริเวณโรงเรียน มาปลูกในโรงเรียน					
39	มีการจัดทำป้ายชื่อพืชในบริเวณโรงเรียน					
40	จัดให้มีการฟื้นฟูและส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่า ไม้และการรักษาความสมดุลเพื่อความยั่งยืนของ สภาพแวดล้อมธรรมชาติ					

ภาคผนวก ค

หนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ 0564.06/ว.พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

1 พฤศจิกายน 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราชบุรี)

ด้วยนางนิรติภาล ลำรวมสุข นักศึกษาลัทธิศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปัจจุบันกำลังศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรื่อง "ศึกษาความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราชบุรี) สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2"

ซึ่งในการวิจัยในเรื่องดังกล่าว นักศึกษาจำเป็นต้องทำการเก็บข้อมูลการวิจัยในโรงเรียน
ของท่าน เพื่อให้การวิจัยได้ข้อมูลที่ต้องการตรงกับความเป็นจริง อันจะนำไปเป็นประโยชน์ในการวิจัยและ
โรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราชบุรี) ต่อไป ดังนั้น จึงใคร่ขออนุญาตให้ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม
การวิจัยในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ยมิณี เหมทานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ

โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2473-7000 ต่อ 5040

โทรสาร 0-2472-5412

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางนิรติกา สัมรวมสุข
วัน เดือน ปีเกิด	20 มกราคม พ.ศ. 2506
สถานที่เกิด	23 ม.1 ต.เจดีย์คำ อ.เชียงคำ จ.พะเยา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	2299/6 ม.7 ต.ลำโรงเหนือ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ
ประวัติการศึกษา	ประถมศึกษา โรงเรียนคุณากรวิทยา จ.พะเยา มัธยมศึกษา โรงเรียนเชียงคำวิทยาคม จ.พะเยา ป.กศ. สูง วิทยาลัยครูเชียงราย จ.เชียงราย ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร จ.กรุงเทพฯ
สถานที่ทำงาน	พ.ศ. 2536 – 2539 โรงเรียนบ้านนาชุม ต.อ่างศิลา อ.พิบูลมังสาหาร จ.อุบลราชธานี พ.ศ. 2539 – 2540 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา71 (ก่อตั้งคลองตำ) ต.คลองตำ อ.บาง ป่อ จ.สมุทรปราการ พ.ศ. 2540 – ปัจจุบัน โรงเรียนคลองบางแก้ว (ภิรมย์ประชาราษฎร์) ต.บางพลีใหญ่ อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ
ตำแหน่ง	ครู คศ.2